

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Anul XII nr. 39 (435)—28 septembrie 1963

lacăra

39

La înălțime.
Fotografle de E. IAROVICI

REDACȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA ȘCIINTEII
Căsuța poștală: 3507, of. 33
Tel. 17.60.10, înt. 1744

Proletari din toate țările, uniți-vă!
Anul XII nr. 39 (435) — 28 septembrie 1963

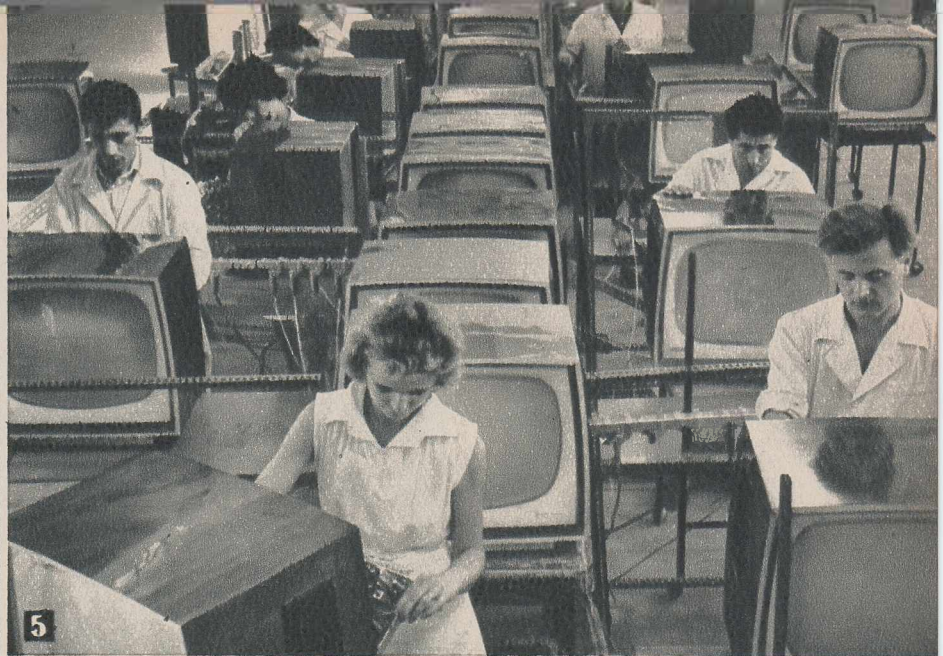
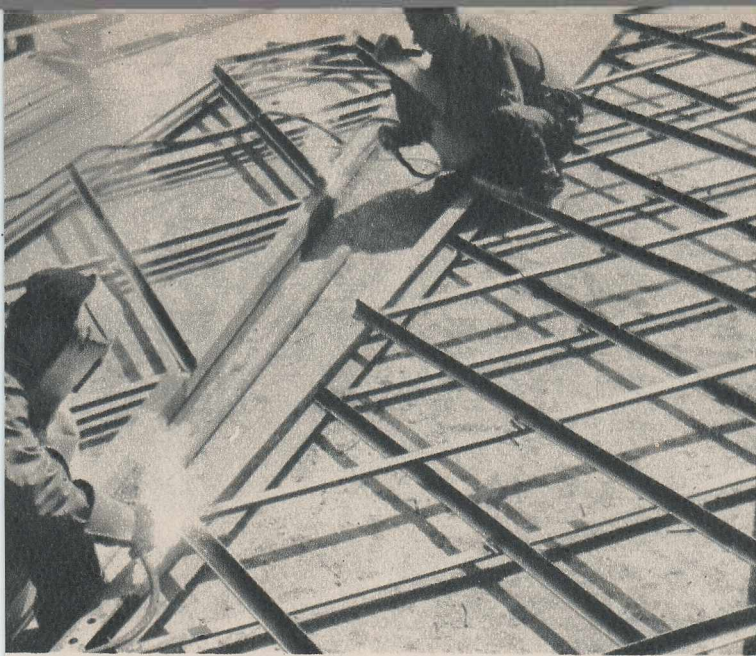
Flacăra 39

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL REVISTEI 2 LEI. ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Fotocronica Flacării

Colectivii din comuna Slobozia-Bradului, raionul Iancu Sărat, transportă de pe ogoare spre păturele ultime cantități de porumb din recolta acestui an.

În vederea însămințării suprafeței de 600 ha cu grlu toamnă, la G.A.C. „Drumul lui Lenin” din comuna Cănești, regiunea București, o brigadă de tractoriști de la C.T. Hagiești execută lucrările pregătitoare.

A început recoltatul strugurilor pentru vinificație la C.C. „Iancu Jianu”, raionul Balș, regiunea Oltenia.

La întreprinderea nr. 7 de construcții metalice și prefabricate, unitatea Otopeni, planul pe trimestrul III a fost împlinit înainte de termen.

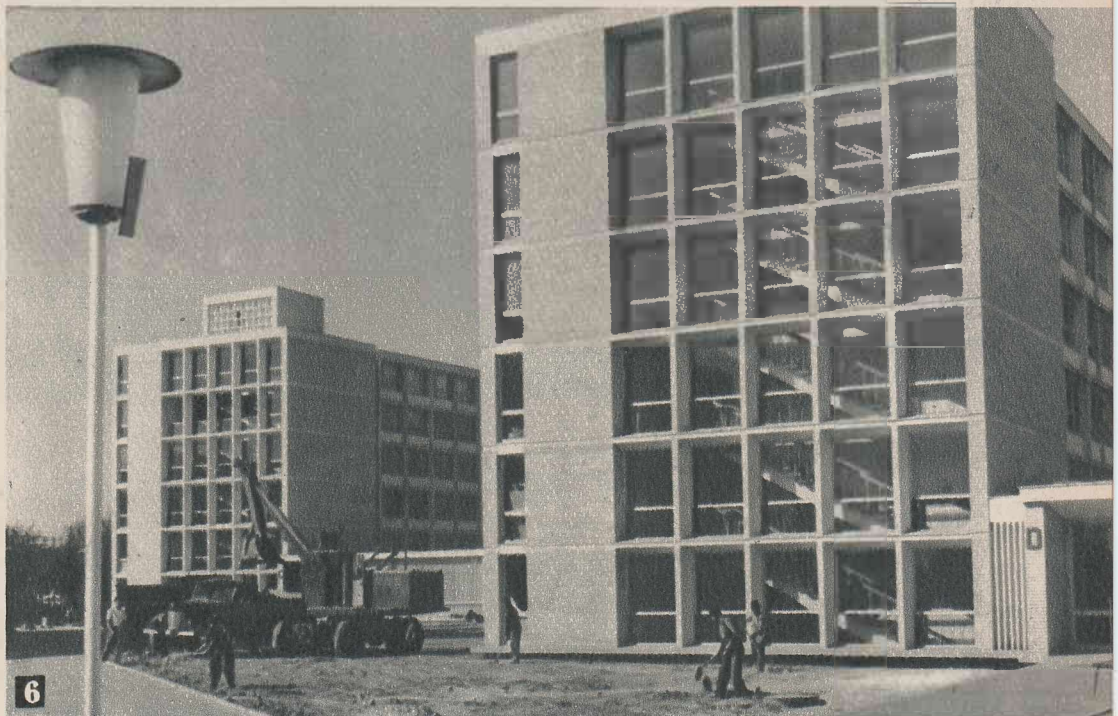
În ultimele săptămâni s-au făcut o serie de pregătiri în vederea realizării planului de producție pe anul viitor. În acest scop, o comisie a propus 14 măsuri tehnico-organizatorice. Dintre acestea două se referă la reorganizarea fluxului tehnologic în secția vopsitorie și la sudarea în viitor a subansamblurilor pilonilor pe forme pentru a nu se deforma prin uscare.

În fotografie: sudura electrică la părțile componente ale pilonilor metalici de 220 Kv.

La uzinele „Electronica”, realizarea sarcinilor de plan pe primul trimestru 1963 este în atenția întregului colectiv.

Pe primul trimestru II, planul la producția-marfă a fost realizat în proporție de 100,6%, iar pe trimestrul III se prevede o depășire cu circa 1%. Concomitent, colectivul de muncă al acestei uzine se preocupă intens de pregătirea condițiilor necesare realizării planului pe anul viitor. O serie de măsuri organizatorice în planul MTO vor fi puse în curând în aplicare. Dintre acestea enumerăm: intrarea în funcțiune a unui aparat de confecționat capse din țevă, mecanizarea operației de uscare a pieselor mari, galvanizate, proiectarea și montajul unei băi de cromare dură pentru S.D.V.-uri etc. În fotografie: brigada condusă de Constantin Bigu de la uzina de televizoare „Cosmos”.

Blocurile C și D de la Complexul de cămine studențești din Regie, date în folosință anul acesta. Se amenajează grădini verzi...

Fotocronica Flacăării ♦ Fotocronica

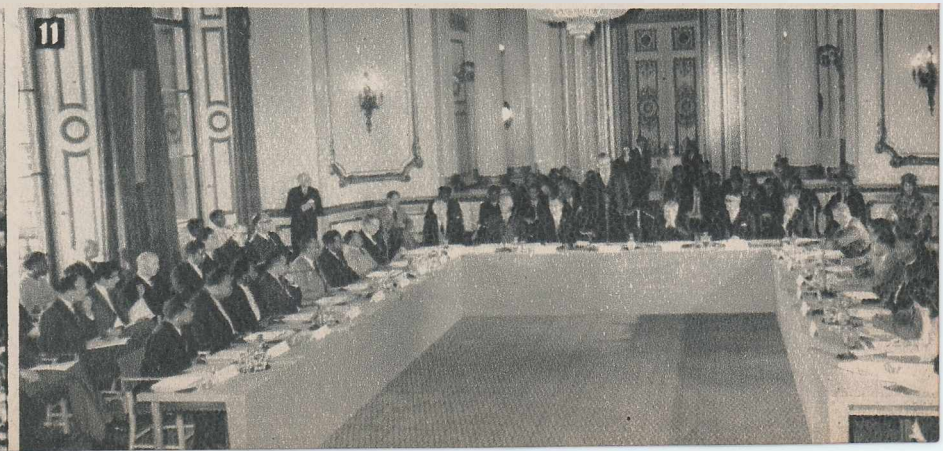
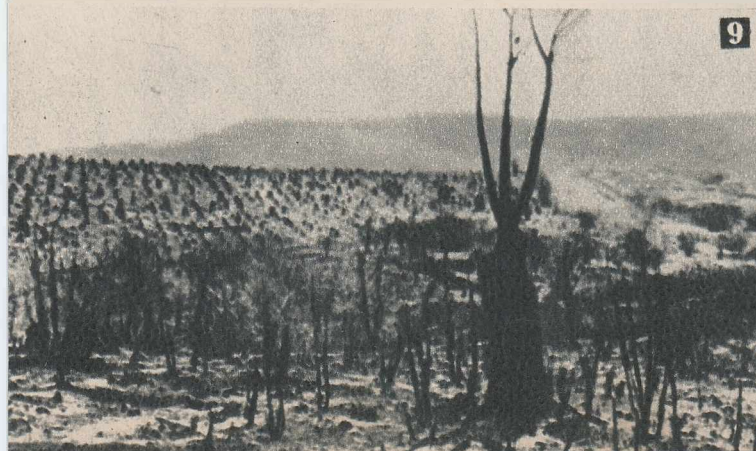
La New York își desfășoară lucrările cea de-a 18-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. În fotografie: un aspect din timpul lucrărilor actualei sesiuni.

În timpul de 44 de zile acești newyorkezi — albi și negri — au stat în fața sediului primarului New Yorkului, Robert Wagner, pentru a protesta împotriva discriminării rasiale.

Un uriaș incendiu care a bîntuit în statul Paraná (Brazilia) a provocat moartea a 150 de persoane, precum și mari pierderi materiale — recolta de cafea și orez fiind distrusă în proporție de 85%, iar 300 de milioane de pini fiind mistuiți în flăcări. Potrivit unor informații recente, în pădurile din Paraná s-au semnalat noi focare de incendii datorate unor focuri rămase nestinse și vînturilor foarte puternice, precum și întârzierii sezonului ploios.

O delegație română, din care au făcut parte prof. Nicu-Ploșor (dreapta), membru corespondent al Academiei P. Române, și Maria Bîțiri, a participat la lucrările Simzionului internațional al arheologilor de la Moscova.

Recenta Conferință de la Londra pentru independența Zanzibarului s-a încheiat prin adoptarea hotărîrii de a se declara independența Zanzibarului la 10 decembrie a.c.

PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 29 SEPTEMBRIE 8.50: Gimnastică 9.00: Emisiunea pentru copii și tineretul școlar — Orchestra pădurii; Telegazeta pionierilor; Potliți pe aerodrom, copii!; Vlad și câțelul 10.30: Rețeta gospodinei 11.00: Emisiunea pentru sate 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Telemagazin 20.00: Filmul „Sonate” 21.40: Muzică distractivă. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

LUNI 30 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Pentru micii fotografi — Zimbiți, vă rog! (IV) 19.30: Actualități filmate din R.P. Chineză 19.45: Vitrina literară 21.10: Spectacol prezentat de formații artistice oștășești 21.50: Telesport. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

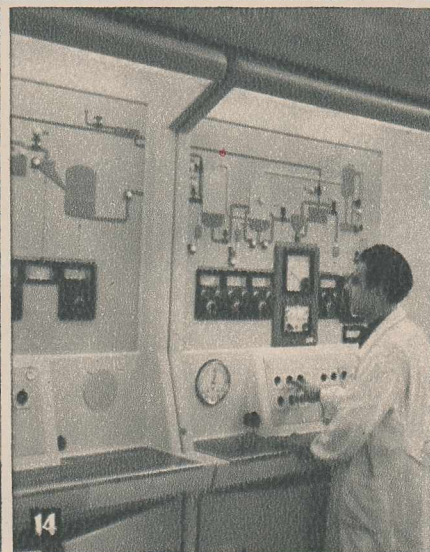
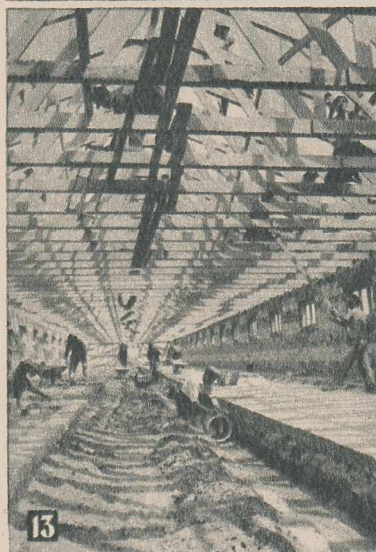
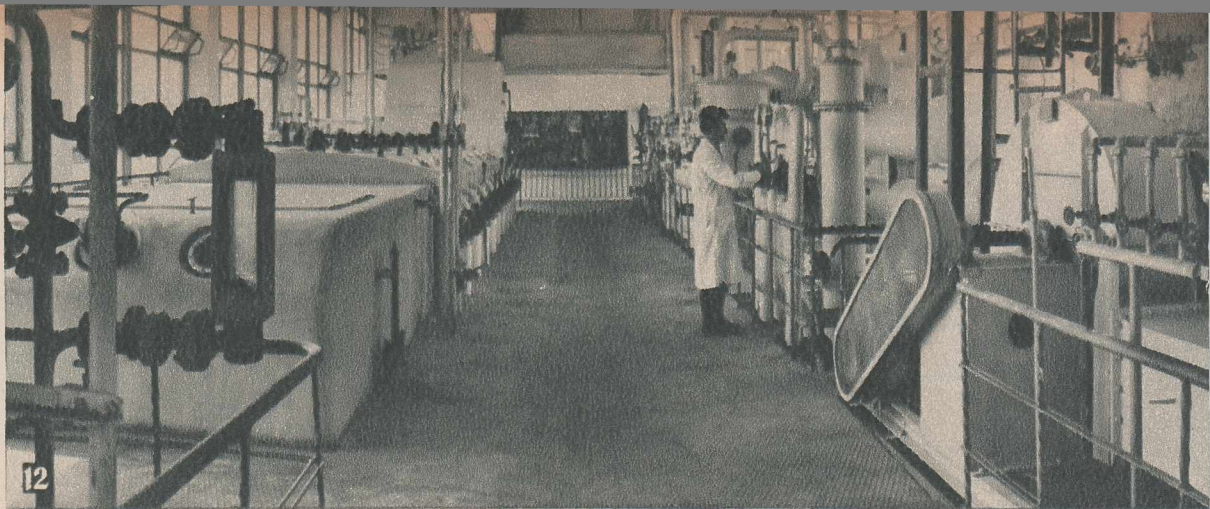
MARȚI 1 OCTOMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Pentru copii — Cine a câștigat cupa 19.50: Noul an de învățămînt universitar — masă rotundă cu acad. prof. N. Petruțian, prof. univ. N. Dinculescu și prof. univ. V. Nicolau 20.15: Transmișune de la Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra” — „O singură viață” de Ionel Hristea. În pauză: Emisiune de știință. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

JOI 3 OCTOMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Pentru copii — Jurnalul de bord al echipajului Val-Virtej în primejdie 19.40: „Calitatea produselor, obiectiv principal” — o vizită la carul de reportaj la fabrica „Adesgo” 20.00: Arta mexicană precolumbiană 20.20: Filmul de scurtmetraj „Sănătate schimbătoare” 20.35: Transmișune din Studioul de concerte al Radioteleviziunii — Simfonia a IX-a în re minor de Beethoven. Interpretează Orchestra simfonică și corul Radioteleviziunii romine cu concursul corului Filarmonicii de stat „George Enescu”. Dirijor, Iosif Conta. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

VINERI 4 OCTOMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Emisiunea pentru tineretul școlar — În vizită la muzeul literaturii romine (II); Literatura scriitorilor pașoptiști 19.35: Bucureștiul în arta plastică 20.00: Emisiunea „Săptămîna” 21.00: Documentarul „Antoine de Saint-Exupery” 21.20: Muzică ușoară instrumentală cu o formație condusă de Sile Vișan. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

SÎMBĂȚĂ 5 OCTOMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Emisiunea „Ritm și tinerete” 19.30: „La culesul villor” — cîntece și dansuri populare rominești 20.15: În fața hărții 20.25: Actualitatea cinematografică 21.10: Filmul „Estrada, estrada”. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

În paginile 21-23:
Programul de radio

12 Fabrica de uleiuri vegetale „Muntenia” din București a început campania de fabricare a uleiului. În primele 8 luni ale anului s-a realizat o depășire la producția marfă în valoare de 4.420.000 lei. Pe baza propunerilor făcute la discutarea planului pentru 1964 și a măsurilor tehnico-organizatorice ce se vor lua, se prevede ca anul viitor să se obțină o depășire a planului cu 159 tone numai la uleiul imbuteliat, precum și 2.266.000 lei economii peste plan la prețul de cost. În fotografie: aspect din secția extracției, unde procesul de producție este automatizat.

13 Colectivității de la G.A.C. „1 Mai” Otopeni, reg. București, construiesc un grajd pentru 100 vaci (în fotografie), un grajd pentru viței și o hală pentru păsări.

14 De curînd a intrat în producție la fabrica de conserve „Avîntul” din Oradea noua instalație de mare capacitate pentru prepararea pastei de tomate. Imagine de la tabloul de comandă.

Fotocronica Flacării

15 Îngropați de vii la 135 m sub pămînt într-o mină din Hazleton (statul Pennsylvania — S.U.A.), doi mineri — Henry Throne și David Fellin — au fost salvați după 14 zile. Ei au putut rezista atîta vreme datorită faptului că s-a reușit să se introducă un tub (în fotografie) prin care cei doi au putut primi alimente, apă, aer și... cuvinte de îmbărbătare.

16 După o vară ploioasă și răcoasă francezii se bucură abia acum, în plină toamnă, de razele binefăcătoare ale soarelui. În fotografie: pe Coasta de Azur, în zilele lui septembrie, s-a înregistrat o aglomerație mai mare decît în miezul verii.

17 Renumitul actor francez Maurice Chevalier a împlinit 75 de ani. Cu acest prilej prietenii i-au oferit o tortă garnisită cu un model în miniatură a nelipsitei pălării de pai a popularului actor.

Ploaie la cerere...

Un om coboară în fugă valea Jegăliei. Se apleacă deasupra pârtașului care zburdă printre romanițe și maci. Citește nu știu ce pe un țăruș afundat în rezezișul apei. Citește și dă fuga la canton. Ridică receptorul:

— Alo, stația de repompare? Aici cantonul Borcea (foto 1). Mira arată 65 cm.

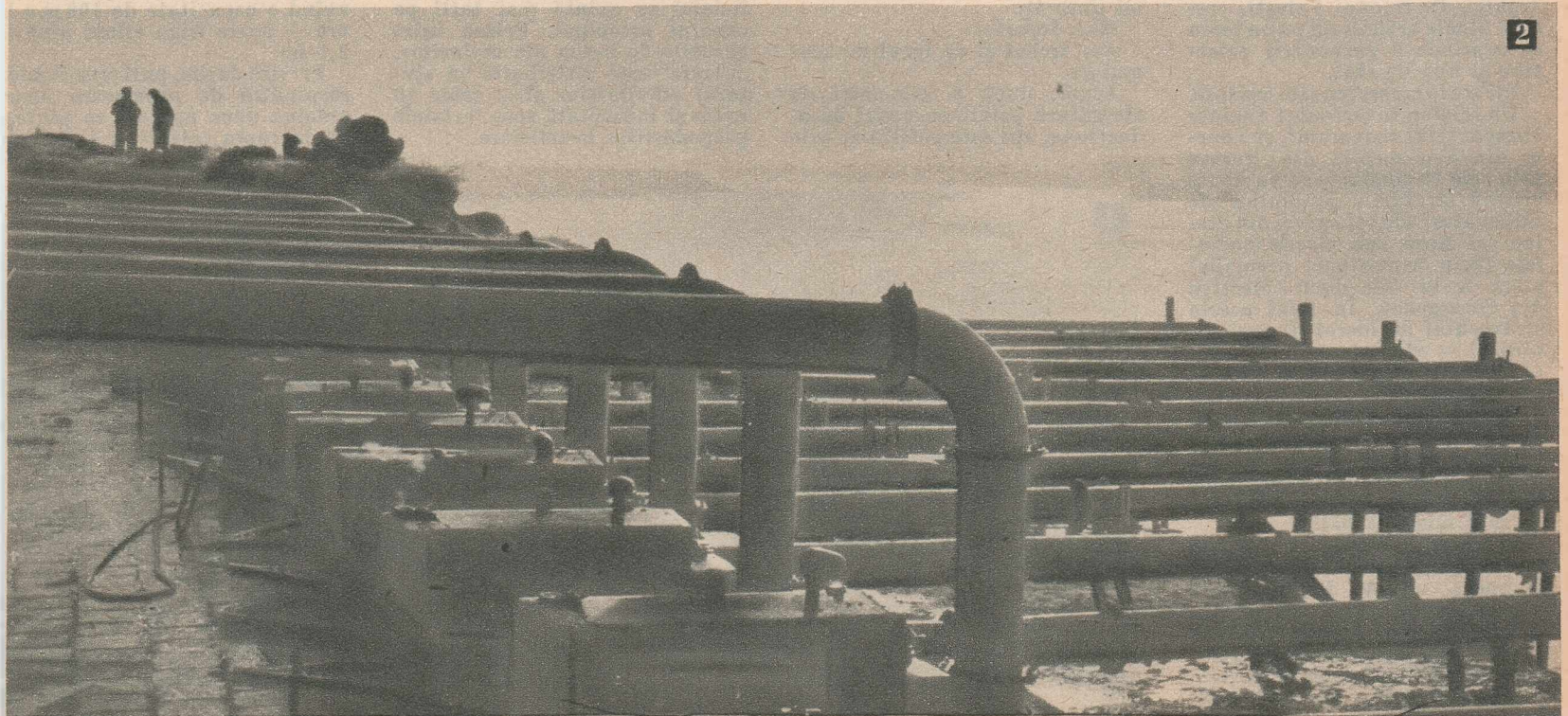
— Comunicați stației să pornească încă trei motopompe! — sună răspunsul. Până la cota de 70 cm. Repetați!

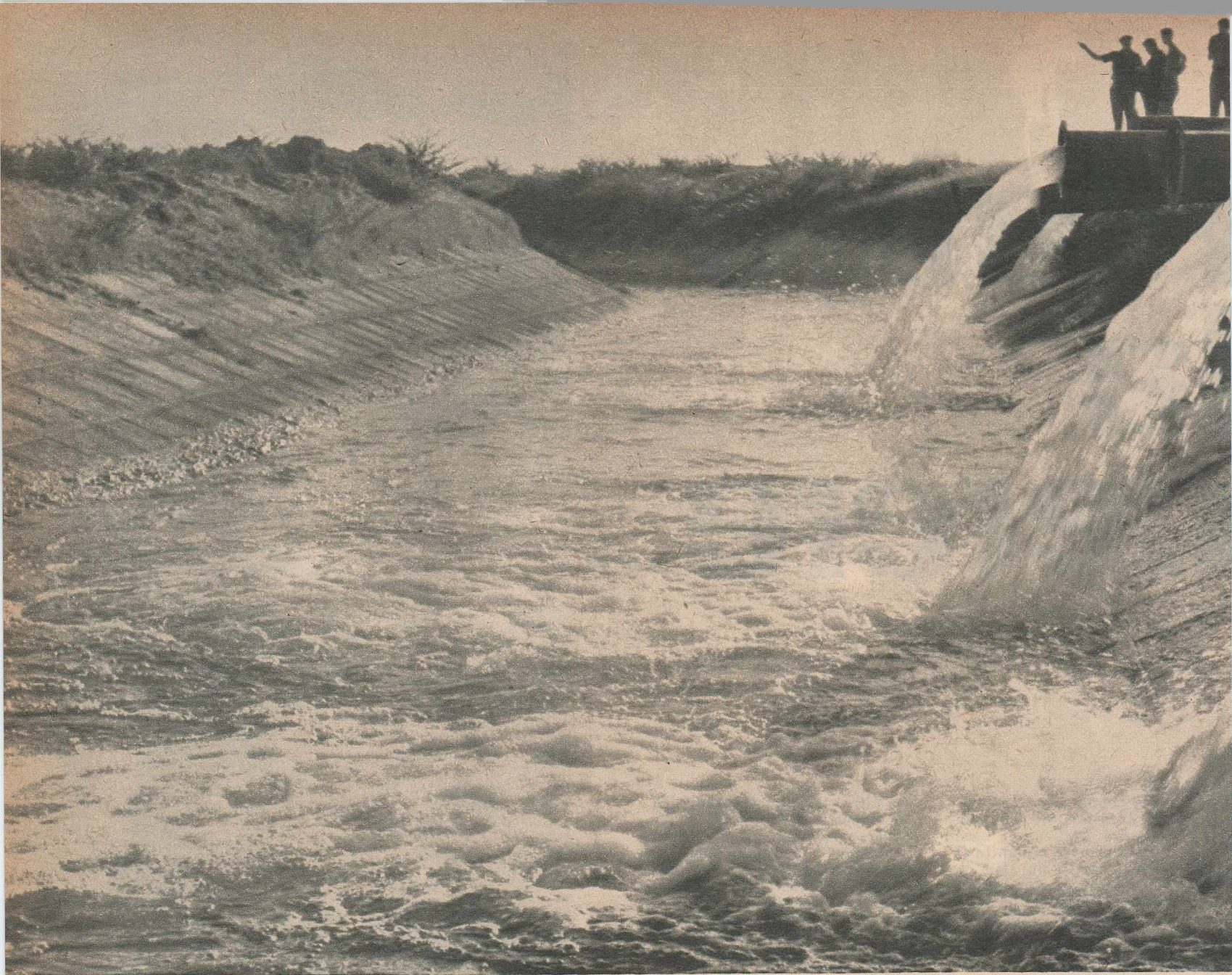
Cantonierul Chelu Enache re-

petă cifra. Repetă și o comunică mai departe. Comunistul Petre Covrig, mecanicul șef al stației de pompare, ia numaidecît măsurile. Ultimele trei KD-uri sînt puse în funcțiune. Acum funcționează toate douăsprezece. Plouă peste întreaga suprafață a celor aproape 3.000 de hectare irigate.

Inchipuiți-vă un uriaș, un adevărat „Setilă” multiplicat în douăsprezece exemplare-conducătoare, afundate toate în apa Borcei și încercînd să-și potolească setea

(Continuare în pag. 6-7)

cu nu mai puțin de 7.920.000 litri de apă la oră. Aceasta este stația de pompare de la Borcea. Ca și celelalte surate ale ei, aparținând sistemelor de irigare de la Pietroiu, Făcăeni și Giurgeni, stația de pompare din sistemul Jegălia, din raionul Fetesti, creează ploaie artificială pe un teren ce cuprinde 6 gospodării colective și una de stat.

Ploaie la cerere, cu alte cuvinte. Un telefon tovarășului inginer Iliescu, șeful sistemului, și o parte din apa sorbită din Borcea prin cele 12 conducte se va abate printre straturile grădinilor de zarzavaturi ale colectivei din Ștefan cel Mare sau va uda ciuciu-lete (prin aspersiune) porumbul siloz de la cele două colective din Cocargeaua. În felul acesta străvechiul deziderat al agriculturului — *ploaie înainte de floare, la legătură, ploaie la bob* etc. — este satisfăcut.

Așadar prin douăsprezece conducte acționate de tot atâtea motopompe KD-35 (foto 2) apa intră într-un canal de aducțiune (foto 3). Are la apă Borcea asta!... Să mai umple o baltă...

Și chiar o umple. La numai câteva sute de metri de stația de pompare, un lac de acumulare constituie un prim popas al... viitoarelor ploi și totodată — în trecere — o primă sursă de venituri colectivităților de la G.A.C. Jegălia. E vorba de cele peste

10.000 de „beneficiare-palmipe-de”, cărora mediul a 80 de hectare apă le prierste de minune. Pe doamnele rațe nu le deranjează din bălăceala lor decît luntrele pescarilor care realizează și ei un venit anual de circa 150.000 lei (foto 4).

Mai departe!

Am trecut și de lacul de acumulare.

Acum, după 6 kilometri de alergătură printr-un canal de aducțiune, apa este pofțită de cele

8 pompe centrifugale de la stația de repompare să intre pe canalul principal Jegălia—Ștefan cel Mare. Apa care va potoli setea celor aproape 3.000 de hectare (hrănite bineînțeles și anul acesta cu îngrășăminte naturale și artificiale) se avîntă mai întîi pe canalul principal. Prinsă între chingile de beton ale malurilor, „ploaia” este distribuită cu ajutorul stăvilarelor și al celor 15 prize și îndreptată spre tarlalele gospodăriilor beneficiare.

De aici, absorbită de moto pompe și obligată să urce în țevile subțiri ale aspersoarelor se răspîndește, pulverizată, pe suprafața terenurilor cultivate.

O singură coloană de irigare prevăzută cu patru aspersoare — avînd o capacitate de 108 mc l oră — poate iriga zilnic pînă la 2,5 ha.

Privită de sus, pulberea lichidă răspîndită de aspersoare aparăidoma unor nourași ce plutesc pe deasupra culturilor și pe car

3

colectiviștii din brigăzile de irigare fi „mută” din trei în trei ore sau, după nevoie, deasupra altor parcele însetate.

Asistăm la o asemenea mutare: — Trecem ploaia la porumbul furajer! — spune (fără intenția de a face figuri de stil) brigadierul Mitu Marin. Și de mine dimineață o mutăm la lucernă.

Dar mai există și irigarea prin brazde. Prin sutele de șanțulețe care străbat întinsul tarlalelor apa pătrunde ca prin niște artere

direct la domiciliul plantei (porumb, floarea-soarelui, sfeclă, zarzavaturi etc.), alimentând fiecare cuib în parte.

Cunoscuta imagine a corăbiei mistuite de flăcări, în ciuda imenselor întinderi de apă din jur, poate fi asemănată întru totul cu situația din trecut a acestor locuri, unde arșița nimicea culturile la doi pași de matca nescătată a Dunării și Borcei.

Lucrările de irigare făcute la îndemnul și cu sprijinul perma-

nent al organelor de partid și de stat au potolit setea milenară a pământului, dând posibilitate localnicilor să obțină recolte dintre cele mai îmbelșugate.

Pionierii lucrărilor de irigare — muncitorii, tehnicienii și inginerii G.A.S. Pietroiu — au dăruit țării noastre producții bogate. Pe urmele lor, în lumina acelorasi sarcini trasate de partid, au pornit și gospodarii colectivivelor din Făcăeni, Giurgeni și — de patru ani încoace — membrii unităților agricole din Jegălia, Gildău, Cocargeaua și Ștefan cel Mare, unități care beneficiază azi de sistemul de hidroameliorare „Jegălia”.

Între sutele de țărani colectiviști care, la îndemnul organizațiilor de partid și al consiliului agricol raional, au adîncit primii albia viitoarelor ploi ale belșugului, au fost comuniștii. Mulți dintre ei, cum ar fi de pildă Dumitru Chiriac, Mitu Marin ș.a., muncesc astăzi chiar în cadrul sistemului Jegălia.

Despre consistența „vegetală” a apelor de irigații ne vorbesc printre altele și carnetele de însemnări ale inginerilor Constantin Petreanu și Liliana Cojocar de la colectiva din Jegălia. Astfel anul acesta la porumb, de pildă, pe loturile irigate s-au obținut recolte de două și chiar de trei ori mai mari decît pe cele neirigate. Iar la grădina de zarzavat numai producția la roșii a adus colectiviștilor din G.A.C. Jegălia un venit de circa 50.000 lei. În plus, pentru asigurarea bazei furajere apa Borcei a alimentat o suprafață de 60 ha lucernă și — așa cum se vede în fotografia 5 — aproape 300 hectare de porumb furajer pentru masa verde, semănat în locul culturilor recoltate. Ingenera zootehnistă Liliana Cojocar și șeful sistemului de irigare Jegălia, inginerul Nicolae Iliescu, prevăd o recoltă bogată de porumb furajer.

Iată, așadar, că apele bătrînului Danubiu care, fie că au trecut nepăsătoare pe lângă pămînturile pîrjolite de secetă, fie că, vrăjmașe, s-au revărsat înecîndu-le în mlaștini, s-au supus voinței și priceperii omului. Înfrîngînd capriciile naturii, omul, stăpînul ei, a realizat cu concursul lor... ploaie la cerere.

Silviu GEORGESCU
Fotografii de Elena GHERA

5

cartea

VASILE NICOLESCU:
„POEME”

Interesant poet, Vasile Nicolescu. Interesant, desigur, prin reușitele, nu puține, din eleganța sa volum. Ele vorbesc despre înclinația lui reală pentru o poezie de idei, de substanță, despre capacitatea sa de a crea o atmosferă gravă, despre unele viziuni grandioase și despre un mod personal de a comunica simțăminte civice frecvent abordate în lirica noastră.

Vasile Nicolescu nu concepe poezia ca un chiot, ci ca o cheie „de foc răducîndu-se de mii de ori pe secundă în toate ușile universului”. Una din sarcinile esențiale ale poetului ar fi aceea de a găsi expresia cea mai adecvată, deci și cea mai stimulatorie, pentru a celebra strădania omului de a cunoaște („Vrînd Totul într-o clipă-n răsfîngerea lui pură/ eu smulg deopotrivă fiții de foc și umbră/ un hohot din tăcere, tăcerii nola-i sumbră/ și lucrurilor vălul și strania armură”) și de a se cunoaște pe sine în unitatea sa dialectică („Niciodată același/ Niciodată — cu mine însumi egal...”), efortul lui creator, forța lui maiestruasă.

Poezii, ca *Muzica*, bunăoară, slăvind în constructorii hidrocentralei de la Bleac lupta victorioasă a omului împotriva stîhilor oarbe, elogiînd solidaritatea umană sau, ca *Inscriptie pe o scoică*, dînd glas setei noastre de absolut, dovedesc că autorul nu se rezumă doar la elaborarea unor atrăgătoare arte poetice, că e în stare să dobîndească frumoase izbîni pe acest tărîm. Probează, de asemenea, știința de a crea o atmosferă solemnă, de legendă contemporană. Piesele amintite — și altele — în *adîncul oglinzii*, bunăoară, ni-l recomandă pe Nicolescu drept un poet care are percepția grandiosului și care reușește să ne facă și pe noi să-l întîlim.

Pentru a comunica într-un mod inedit, convingător, simțămîntul nobil al solidarității internaționaliste dintre oamenii muncii, simțămînt care, în noua noastră lîrică, a dobîndit o pondere însemnată, Vasile Nicolescu vorbește despre niște „nevăzute vase comunicante” care „ne leagă/ de la un capăt la altul al lumii” și „prin care aleargă mai iute... decît lumina însăși, gîndurile noastre, / radar misterios”. Dacă se întîmplă să se desolidarizeze uneori cam retoric, convențional de ororile războiului fascist, alteori însă (*Expoziție în crematoriu*, de pildă) utilizează cu pricepere o modalitate artistică prin care obține efectul scontat.

Interesant e Vasile Nicolescu nu numai prin reușitele sale, dar și prin căutările și contradicțiile poeziei sale. Poetul se doarește un romantic focos: „Vreau poezia roșie ca vinul/ și sîngele cînd arde-n luptător/ ca mierea veche, — amară ca pelinul/ ca silexul cu foc de meteori”. Și multe din piesele volumului ni-l prezintă ca atare. Patosul lor e real (vezi în acest sens piesele citate mai sus), viziunile sînt fantastice și au grandoare (*În adîncul oglinzii*, bunăoară), peisajele, multă culoare (*Sete*, de exemplu). Faptul că în altele, puține, întîlnim reversul acestor calități, nu ne poate surprinde. Miră însă practicarea uneori de către poetul romantic a unei poezii caracterizate prin tendința de a domina emoția într-atît încît se ajunge, ca la parnasieni, aproape la sublimarea ei (*Către Venus* și chiar *Interludiu de război*). Miră la un astfel de poet, care se vrea al marilor viziuni cosmice, o anume poezie caligrafică, a minaturalului (*Mîndrie*).

Nu ne îndolm însă că Vasile Nicolescu va depăși într-un scurt răstimp aceste contradicții.

Eugen LUCA

Nicolae Grigorescu

de acad. George OPRESCU

Car cu bol.

Sunt fecior de țaran și mă mândresc cu aceasta" — a spus o dată Grigorescu lui Caragiale. Această declarație, oarecum solemnă și pasionată a lui Grigorescu, a ieșit din conștiința lui că nu numai originea sa era cea a unui "fecior de țaran", dar că între mediul social din mijlocul căruia ieșise și el erau legături atât de strânse, de evidente și de durabile încât se considera ca un reprezentant în artă al acestuia. Așa îl considerăm și noi astăzi pe acest cel mai mare pictor al românilor.

Se născuse în 1838 pe moșia unuia dintre cei mai de seamă și mai bogați boieri ai timpului, Filip Lenș. Tatăl lui Grigorescu moare însă curând după nașterea lui, în 1843. La moartea tatălui el avea deci numai 5 ani; dar isteț cum îl cunoaștem, fin observator și simțitor la ce era frumos, el a trebuit, în interiorul luxos și plin de opere de artă al boierului, să aibă cel puțin o vagă impresie de ce este arta.

Tatăl lui Grigorescu lăsase văduvei sale grija apăsătoare a întreținerii celor șase copii. Toți cei rămași pleacă atunci de la

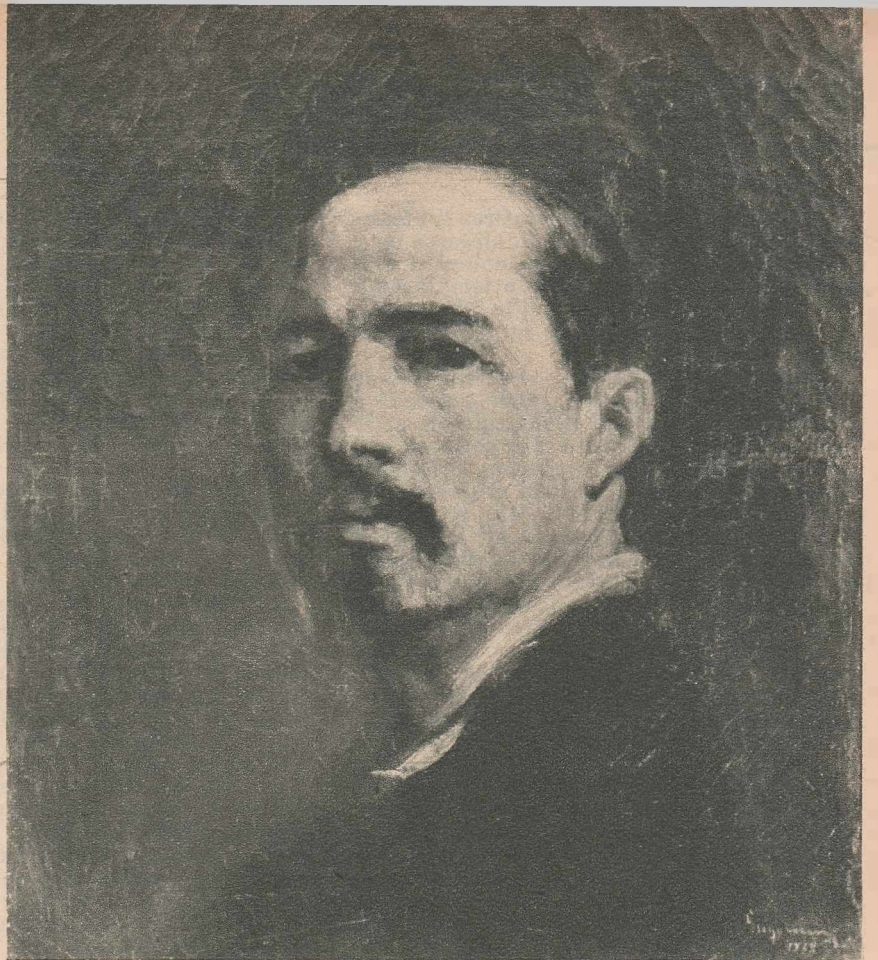
Pitaru la București, la o soră a mamei lui Grigorescu. Ne închipuim greutatea ce întâmpină mama pictorului, nevoită să-și hrănească copiii „cu acul”, cum va spune o dată Grigorescu, care păstrase o amintire duioasă și adânc recunoscătoare mamei sale.

Conștient de greutatea ce o apăsau, el își propune să-i vină cât mai devreme în ajutor. Școală n-a învățat. Toată viața se va resimți în scris de ignoranța sa în materie de ortografie, pe care n-o cunoscuse atunci când trebuia să o cunoască, adică în anii copilăriei. Avea un frate mai mare, zugrav de icoane. Exemplul lui, și poate și amintirea tablourilor frumoase din interiorul casei lui Lenș, îl determină să dorească a se face și el zugrav, în care scop intră la unul din pictorii străini, stabiliți la noi în țară, la Anton Chladek. Era un om care venise cu învățătura din străinătate și care, mai ales în miniaturi, se dovedise un excelent pictor. Dar nu miniatura este ceea ce îl atrăgea pe Grigorescu, ci icoana, care găsea la noi mult mai mulți clienți. După doi ani de practică și de viață tihnită și relativ abundentă în familia lui Chladek, unde se mai găseau și

alți elevi, Grigorescu se consideră în stare să execute el însuși „iconițe”, pe care să le ofere clienților în locurile unde era aglomerație, în Capitala țării. Ce erau acele iconițe nu știm precis, căci n-au ajuns până la noi. Știm însă, din mărturisirea lui Grigorescu, că bătrînul Chladek îl lăuda pentru cum făcea „pămînturile” și că era bucuros ori de câte ori un elev reușea veșmintele sfinților.

Cu aceste iconițe Grigorescu cucerește o reputație de bun iconar, cu toată frăgezimea vârstei sale, ceea ce în curînd îl duce la zugrăvirea icoanelor mari și pereților din cîteva biserici. La 14 ani el face icoanele cu care îl însărcinează prințesa Trubețcoi, pentru biserica zidită de ea la Băicoi. Mai zugrăvește la scurte intervale, la Căldărușani, la Zamfira, apoi — opera sa cea mai importantă în materie de artă religioasă și de nimeni întrecută în secolul XIX în acest gen — la Agapia. În 1860 și această biserică, care cuprindea sute de metri pătrați de perete și de pictură de icoane, era gata. Dorința lui aprinsă era să poată merge să se perfecționeze la Paris. Încercase să obțină o bursă prin petiții și printr-un concurs în care în-

...ă un candidat mai cu protecție îi fusese referat. Nu-i rămânea decât, cu ce economisise din zugrăveala bisericilor, să meargă singur, cu propriile sale mijloace, la Paris. Din fericire însă, Kogălniceanu, ministrul și colaboratorul cel mai apropiat al lui Cuza, îi admirase picturile de la Agapia, în timpul unei vizite făcute la mănăstire. Incredzător în viitorul autorului picturilor de pe zidurile și de pe iconostasul bisericii, el îi procură la sfârșitul anului 1861 bursa pentru Paris, fără nici un concurs. În drumul către capitala Franței — drum care trece prin câteva centre mari, cum ar fi, desigur, Viena, și poate Münchenul — Grigorescu își dă seama că înseamnă arta mare, maeștrii, dintre care pe unii îi utilizase ca inspiratori, prin intermediul unor gravuri, în picturile de la Agapia.

Ajunge prea târziu la Paris pentru a se înscrie la școala de arte frumoase. Are deci vreme să se familiarizeze cu un mediu așa de bogat în evenimente și de pasionant, și să se străină de cel pe care îl părăsise, și să

Fetiță cu basma roșie.

Începă a se cultiva vizitând muzee și poate încercând să copieze una sau alta din operele care-l interesează. În primăvară el intră la școala de arte frumoase, în atelierul lui S.Cornu, unde are ocazia să cunoască de aproape viața, poate nițel cam turbulentă, a studenților de la belle-arte, dar în fond serioasă și consacrată muncii. În primul rând el face desene și studii de anatomie, ceea ce până atunci îi lipsise aproape total. În acest mediu studentesc, în care profesorii erau judecați uneori cu asprime și în care se lua cunoștință de mișcarea artistică contemporană, el află multe lucruri noi și utile, între altele, de importanța picturilor care se stabiliseră la Barbizon. Chiar în acea toamnă îl găsim în faimosul sat din mijlocul pădurii de la Fontainebleau, împreună cu alți câțiva camarazi. Impresia pe care o are este așa de puternică încât, întors la Paris, în mediul închis și nițel închistat, pronunțat academic „de la Cornu”, el nu se mai simte bine. Profitând de un Concurs al Arborelui, necesar unei clasificări a elevilor, în vederea căruia se întorsese în pădurea de la Fontainebleau, el își dă seama că arta pentru care este făcut nu trebuie să-și tragă inspirația din mitologie sau din istoria eroică, ci din viața reală a oamenilor — locuitorilor satului Barbizon și a celorlalte sate de pildă, care, cu mici deosebiri, era și viața țăranilor noștri, muncitori ai câmpului — și de la splendida natură înconjurătoare, oferind cele mai variate subiecte, când de o dulceață poetică, când aspre și dramatice la înfățișare. Așa își începe Grigorescu adevărata lui carieră de pictor, fiindcă ceea ce precedase nu trebuie considerat decât ca o prefață. O notă nouă se face simțită, începând de atunci, în pictura românească, pe care o ridică până la înălțimile atinse de ceilalți pictori însemnați, tratând subiecte identice, în Europa occidentală. Progresele lui se succed la scurte intervale, cum mărturisesc tablourile executate în perioada de la Barbizon, perioadă care până astăzi trece printre cele mai însemnate din opera sa.

În 1864, obligat să revină în țară pentru fel de fel de chestiuni în legătură cu bursa care uneori întârzia, își întocmește un itinerar neobișnuit, ca și drumul pe care-l luase spre Paris. Trece astfel prin Galiția, care atunci constituia o provincie austriacă, unde ia cunoștință de înfățișarea și costumul atît de particulare ale evre-

Nicolae Grigorescu

ului galițian. Poate că și amintirea lui Rembrandt să-și aibă partea ei în alegerea unor subiecte în care personajul principal îl constituiau evreii galițieni. Este o temă asupra căreia Grigorescu va reveni și în alte ocazii, nu numai în Galiția, dar și în Moldova, la Bacău.

Drumul între București și Paris îl face de mai multe ori în această primă perioadă a existenței sale. Atât la București cât și la Paris el își face un nume din ce în ce mai cunoscut publicului și artiștilor. O fotografie de la Barbizon ni-l arată în mijlocul unui grup de camarazi, printre care se disting artiști ca Millet, Courbet și alții, tot atât de celebri. În pădurea de la Fontainebleau, la Barbizon sau la Marlotte, ceva mai târziu în Bretania, la Vitry sau Granville, prin văile și dealurile de la noi, în satele pitorești de la munte, la Rucăr sau în altă parte el pictează cu înfrigurare. Câteva dintre cele mai remarcabile lucrări ale sale iau naștere în această vreme, fie că este vorba de tipuri văzute la Barbizon sau în alt sat din pădurea de la Fontainebleau, de aspecte din aceeași pădure sau de faimoasa „Țigancă” de la Ghergani, ori de portretul grandios al lui Năsturel Herescu. În toate, din maniera cuminte de la început nu-i mai rămăsese nimic. Pictura sa este energică, sigură, coloritul bogat, cald, armonios, metoda de lucru în care, de pe atunci, nu sînt rare ședințele din mijlocul naturii, denotă un pictor format, care-și găsisse drumul pe care va continua toată viața, presărat cu multe capodopere.

Activitatea sa creatoare se menține intensă, atât în țară cât și la Paris, mai ales la Paris, unde reușise să-și creeze și un grup de prieteni, unii foști colegi de școală, alții întâlniți la Barbizon sau în împrejurări pe care nu le putem preciza. Cel mai important dintre aceștia este Charles de Laforce, pictor de o vir-

stă cu Grigorescu. Este necesar să semnalăm această prietenie fiindcă, din scrisorile care au rămas la Grigorescu (câci cele trimise de el, evident, nu le mai posedăm), rezultă că nici unul din oamenii de care era legat în viață n-a fost mai aproape de inima lui. Cu acest camarad, om de o inteligență superioară, admirabil epistolier, admirator și de multe ori consilier al lui Grigorescu, el era cu totul liber, lucru rar la Grigorescu, care se înfățișa mai degrabă închis și taciturn.

Epoca pe care am încercat s-o schițez ține pînă către anul 1870, anul războiului franco-german. Nu cu mult înaintea declarării războiului lumea începuse să simtă planind această calamitate care va izbi Franța și va distruge imperiul șubred al lui Napoleon al III-lea. Grigorescu găsește nimerit să revină în țară. La început situația lui este destul de precară. Atelier nu avea, ca să-și vîndă un tablou trebuia să-l expună în vitrina unui magazin de muzică sau să-l pună la loterie. Cine trecea însă pe Calea Victoriei nu putea să rămînă indiferent la o operă sau alta din fereastra lui Gebauer. Avea și cîțiva prieteni influenți: pe doctorul Carol Davilla, care-i era și medic, pe prof. V. A. Urechia, a cărui soție, împreună cu cele trei surori ale sale, vor fi de mare ajutor pictorului în această vreme și, lucru aproape de necrezut, pe C. Stăncescu, rivalul său de altădată la concursul de bursă.

Viața artistică a Bucureștilor de atunci era destul de ștearsă. Cei cîțiva amatori, care trecuseră prin Paris, umiliți de lipsa oricărui interes pentru artă al opiniei publice, imaginează să constituie o societate a artelor frumoase care să organizeze din cînd în cînd expoziții. Prima și cea mai importantă avu loc în 1873. Ea conținea tot ceea ce se găsea prin familii ca obiecte de artă, unele

lucruri de o reală valoare, altele simple curiozități. Grigorescu prinde momentul și ajutat de prietenul său Stăncescu, organizatorul expoziției, izbutește să i se adune cam 150 de lucrări, cele mai valoroase din cariera lui de pînă atunci, constituind e singure cam o treime din întreaga expoziție. Ne putem închipui succesul tinărului artist impresia profundă ce o lasă asupra tuturor celor care, cît de puțin, avuseseră contact cu arta. Rezultatul cel mai însemnat și mai surprinzător din punctul de vedere al viitorului a fost însă că Andreescu, care pînă atunci pictase prea puțin și se mărginise la rolul de profesor de calligrafie și desen, hotărăște să devină pictor.

Satisfăcut de rezultatul moral și chiar de cel material al formidabilului succes, Grigorescu întreprinde în 1874 o călătorie în Italia, pe care o termină prin Grecia și Constantinopol. În anii următori el pictează tot atât de febril ca și pînă atunci scene de la țară, portrete de prieteni și imagini, pe care le putem considera tot ca pe niște portrete, de tinere țărănci sau de fete din mahalaua bucureșteană. Nu uită Parisul, în care tocmai se găsea în 1877, cînd apare la orizont fantoma unui război ce trebuia să cuprindă toată Peninsula Balcanică. În acest război prin care statul nostru și-a cucerit independența, autoritățile țării găsesc nimerit să constituie un grup de reporteri și cîmpul de luptă, din care să facă parte și Grigorescu. Din nou el se găsește în fața unor răspunderi și a unor dificultăți, ca om și artist, cărora trebuie să le facă față. Ca om el era o natură mai degrabă tandră, impresionabilă, pentru care scenele îngrozitoare la care trebuia să asiste ca reporter constituiau o teribilă încercare pentru nervii echilibrul lui. Ca artist, el lucrase pînă atunci în condițiuni de liniște, în care atenția

Tărăncuță voloasă.

era toată îndreptată spre subiect și spre felul în care s-ar realiza observațiile ce rezultau din contactul lui cu subiectul. Îl aștepta încă o cu totul altă dificultate. El trebuia să găsească mijlocul, atât în pictură dar mai ales în desen, prin care să redea în linii precise, recurgând la simplificare și la concentrare a imaginii, tot ceea ce se desfășura înaintea ochilor săi, uneori cu iuțeala fulgerului. Perfectibil cum îl cunoaștem și capabil să se acomodeze împrejurărilor, în scurtă vreme el ajunge să realizeze exact ceea ce noua situație cerea de la el.

Perioada contactului lui Grigorescu cu armata română joacă astfel un rol esențial în viața și activitatea lui. Sătean de origine și mândrindu-se cu originea sa, el duse în ultimii ani aproape exclusiv o viață de orășean. În război însă, în mijlocul soldaților, în marea lor majoritate veniți din satele văilor și cîmpiei românești, obligat să trăiască viața lor, să se bucure de bucuriile lor rare pe cîmpul de luptă, să-i vadă suferind și murind eroic, niciodată el nu s-a simțit mai aproape de acești oameni, mai semen al lor, mai făcut să-i înțeleagă și să le exprime gândurile și acțiunile. Este marele rezultat pe care războiul nostru de independență l-a adus în viața și arta lui.

Și după război el continuă să călătorească, îndeosebi în Franța, unde o altă mare descoperire în cariera lui de artist a fost aceea a mării și a satelor vechi de sute de ani din regiunile din nordul Franței, unde își găsește subiecte de inspirație care conțeau printre cele care l-au emoționat mai mult.

În 1887 se fixează definitiv în țară. Are un atelier în București și altul la Cîmpina, anterior celui pe care și-l va zidi cu câțiva ani înaintea morții. De aici încolo, cu rare excepții, subiectele sale preferate vor fi luate aproape exclusiv dintre țărani și din viața satelor noastre, mai ales a celor de deal. Cortegii de care pe drumurile albe de praf de vară, scene ce se petrec la margine de pădure, ciobani și ciobănițe, tipuri reprezentative de țărani el le pictează cu toată măiestria de care era capabil. Cerurile peisajelor sale sînt cu adevărat o incintă, limpezi, clare, reale, ele ne dau imaginea țării în anotimpul primăverii. Tehnica sa se simplificase, urma de culoare era largă, grasă, sigură. Desenul său n-a fost niciodată mai evocator și mai suplu, linia mai expresivă, mai personală. Este epoca de aur a acestui temperament fericit de pictor; ea ține pînă către 1890.

Începînd de prin 1887 își simte însă vederea amenințată. Are crize care îl înspăimîntă pe drept, și recurge la unul din cei mai buni oculiști ai Franței. În vederea consultărilor este adesea obligat să facă călătorii pînă la Paris. Cunoaște remisiuni, în timpul cărora pictura sa e demnă de opere mari din trecut, dar și crize. Rezultatul este că, cu timpul, el nu mai distinge destul forma, pe care este obligat s-o accentueze în chip exagerat, prin linii și culoare, și nici decorul în care își fixează compozițiile. Uneori aceste compoziții sînt superficial tratate, într-un colorit foarte deschis, evanescent, ceea ce a făcut pe unii critici să dea numele de manieră albă operelor ieșite din această împrejurare. Ceea ce ne minunează astăzi este că totuși el nu pare să-și dea seama complet că acest fel de a picta, care-i atrăgea mulți clienți, nu este la înălțimea autorității sale.

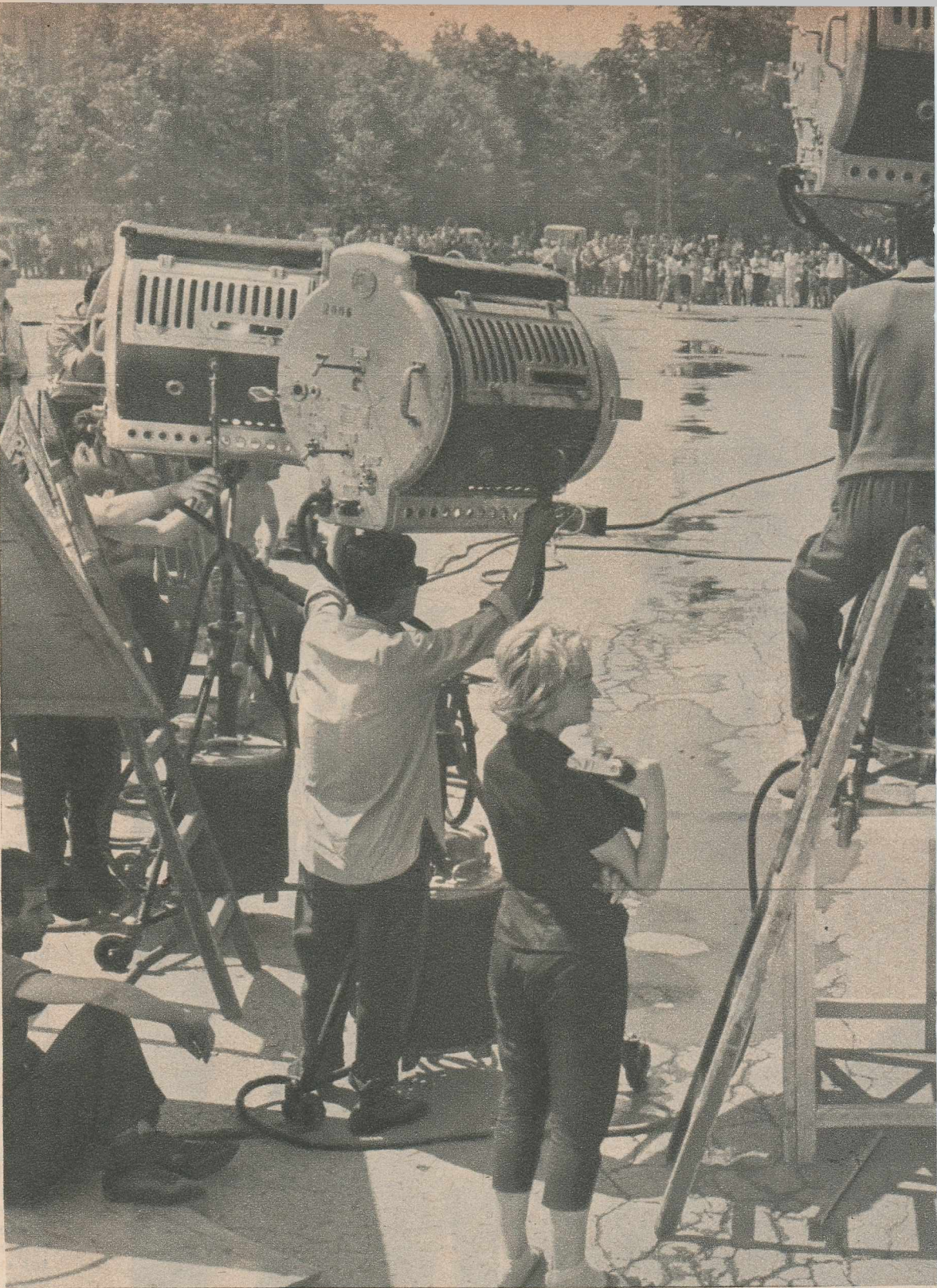
Cam vreo zece ani continuă să picteze astfel, adică să-și urmărească visul străbătut de persoane fictive, într-un decor care n-are nimic de-a face cu realitatea, în care însă întîlnim și tablouri cu date precise, care îl arată tot atât de mare ca în trecut. Cînd privim opera totală a lui Grigorescu, acestea trebuie să conțene împreună cu capodoperele din perioadele anterioare, căci acesta este adevăratul Grigorescu.

El moare la Cîmpina în vara lui 1907 și, ca un ecou al afirmației atât de categorice de altădată, „sînt fecior de țaran”, el lasă cu limbă de moarte să fie dus la groapă într-un car cu boi, cum erau duși la groapă țărani, frații lui.

Cu „STRĂINUL” prin Arad

Filmările pe străzile Aradului au atras numeroși spectatori. Mulți dintre aceștia au fost uneori colaboratori apropiați.

Liceana din fotografiile este Sonia, așa cum ne-o înfățișează Irina Petrescu. Înainte de filmare, ea mai primește câteva sfaturi din partea regizorului Mihai Iacob.

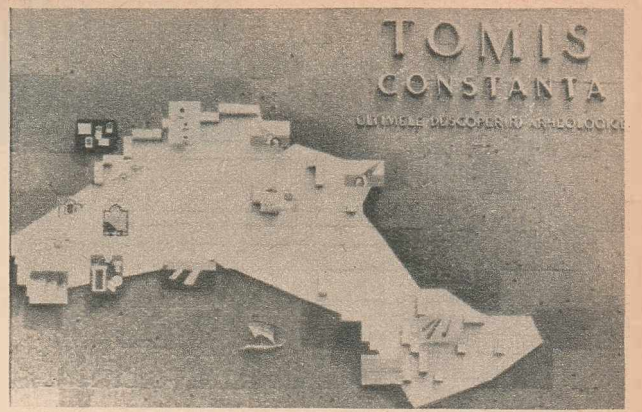
După căutări și popasuri îndelungate prin mai multe orașe din Ardeal, alegerea s-a oprit asupra Aradului. El avea să fie, timp de mai multe luni, platoul de filmare al „Străinului”. Casele în care a locuit eroul nostru Andrei Sabin, străzile pe care s-a plimbat cunosc în vremea aceasta freacă specifică zilelor de turnare, când întreaga echipă — condusă de regizorul Mihai Iacob — folosește toate posibilitățile pentru a face din „Străinul” un autentic document artistic al epocii respective (1944-1945). Scenariul, aparținând lui Titus Popovici, a fost scris cu multă atenție față de imagistica filmului. Ceea ce ne-a animat pe noi, membrii echipei de filmare, a fost dorința de a da o caracterizare cu adevărat cinematografică personajelor. Grija scenaristului pentru reliefaarea ideilor care însuflețesc eroii și priceperea de a îmbina acțiunea cu dialogul au oferit actorilor un pasionant material de interpretare. Chiar de la primele filmări, interpreți mai tineri ca Ștefan Iordache, T. Surlăscu, ori actori cu experiență în materie de film, precum Costache Antoniu, Fory Etterle, Sandu Sticlaru și George Măruță, au găsit cheia rolului respectiv.

În momentul de față au fost realizați peste 3.000 de metri utili de film. Înaintăm spre final în ritm rapid. Până la întâlnirea cu ecranul, vă propunem să vedeți aceste câteva fotografii din timpul filmărilor.

Nicolae CORJOS
regizor secund
Fotografii de **T. KELEN—Arad**

Andrei Sabin (interpreta
genți de la Siguranță)

Harta Tomisului: Indicarea prin simboluri a ultimelor descoperiri arheologice.

Efigia monedei de bronz, reprodusă la diametrul de aproape 1 metru.

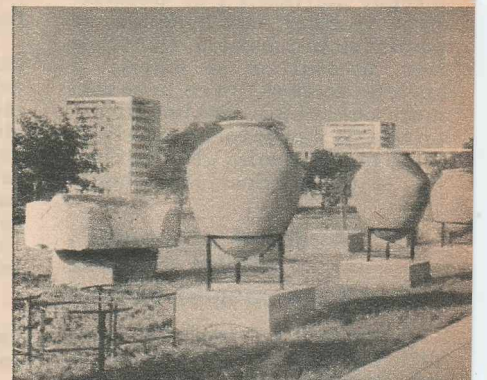

CÎȚIVA PAȘI PRIN TOMIS

Arheologii constănțeni ne-au oferit prilejul de a cunoaște înfățișarea uneia din monumentalele porți de intrare în străvechea cetate a Tomisului. Ea a fost identificată pe o monedă de bronz, bătută chiar aici în Tomis la mijlocul secolului al III-lea e.n. Gravura, reprezentând poarta despre care e vorba, a fost reprodusă fotografic la mărimea de aproape un metru și fixată sub sticlă pe zidul străvechii cetăți — zid scos la lumină în ultimii doi ani de arheologii de la Muzeul „Vasile Pîrvan” din Constanța și restaurat de curînd de Direcția monumentelor istorice. Imaginea porții se află fixată chiar alături de deschiderea în zid care marchează azi locul porții în antichitate. În același loc se află acum una din intrările în Parcul arheologic inaugurat în vara aceasta la Constanța, parc care prezintă unele vestigii din Tomis. Întreg acest muzeu arheologic în aer liber are de jur împrejur un admirabil fundal pe care se profilează construcțiile moderne ale Constanței de azi. Iar alături, pe zidul unei clădiri cu patru etaje, se află harta uriașă (400 m p), realizată din marmură și ceramică, reprezentînd prin simboluri de aramă bătută străvechile centre de cultură ale Dobrogei.

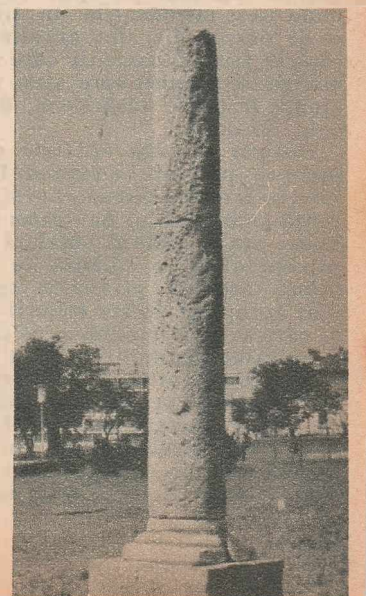
Parcul arheologic a fost pus la dispoziția vizitatorilor în vara aceasta. Zeci de mii de oaspeți estivali ai litoralului, turiști din țară și din toată lumea s-au oprit aici și au admirat vestigiile unei cetăți care a avut în antichitate epoca ei de glorie și între ale cărei ziduri a trăit o parte a vieții sale autorul „Ponticilor”, al „Metamorfozelor”, cel care a cîntat în nemuritoare versuri iubirea — Ovidiu.

F. URSEANU
Fotografiile autorului

Vase uriașe — în ele își păstrau proviziile locuitorii Dobrogei de acum aproape două milenii.

Coloană a unui străvechi edificiu din Scitia Minor.

(Ache) este înhățat de doi a-Adamovici și Gică Gheorghe).

Interpretul Iul Lucian Varga, tinărul Șerban Cantacuzino.

Îndrăzneții navigatori din fiordurile scandinave, vikingii, au pornit și au debarcat în lumea Nouă cu cinci secole înainte de Columb. În fotografia alăturată: o corabie a vikingilor (reconstituire).

COLOMB N-A FOST PRIMUL!

Un vânt prielnic umflă cu putere pânzele celor trei caravele ce străbat apele necunoscute ale oceanului. Privind depărtările de pe puntea de comandă a navei-amiral, Columb scrutează orizontul. De la o vreme apele au căpătat o culoare ciudată, de un verde intens. Mănunchiuri de ierburi înconjoară corăbiile. La început marinarii s-au bucurat: iarba vestește, fără îndoială, că pământul nu-i departe. Dar zilele trec, uscatul nu se zărește și apele se acoperă din ce în ce mai mult cu ierburi. Spaima îi cuprinde pe navigatori, numai Columb rămâne senin: „N-aveți teamă, sintem pe drumul cel bun!”

„Amiralul oceanului”, pilotul Sanchez și nemaipomenita furtună

Pe drumul cel bun? De unde atîta siguranță? Doar nimeni n-a mai străbătut pînă acum Oceanul de Apus sau Marea Întunecată, cum i se mai spunea; nici o corabie n-a ajuns atît de departe! Această certitudine i-au dat-o poate cuvintele învățatului florentin Paolo Toscanelli, care i-a scris lui Columb înainte de a pleca în necunoscut: „Nu vă mirați că eu arăt la apus țările unde cresc mirodeniile, în timp ce de obicei ele sînt arătate la răsărit, fiindcă oamenii care vor naviga neconținut spre apus vor ajunge în țările răsăritene, dincolo de ocean...”

Desigur aceasta era una din premise: pământul e rotund. Dar ceea ce îi dădea încredere și siguranță ambițiosului navigator genovez era o călăuză neștiută de nimeni altul, o călăuză ce rămînea ascunsă privirilor celor mai apropiați dintre ofițerii săi și care se afla în cabina pe care „Amiralul oceanului” o ținea întotdeauna zăvorâtă. Nu rareori se închidea între pereții ei și, ascuns de ochi indiscreți, cerceta o hartă ciudată, străbătută de linii și semne felurite, o hartă pe care nici Toscanelli, nici alți iscu-

șiți geografi sau navigatori ai vremii n-ar fi recunoscut-o: pe ea era însemnat drumul spre pământurile de dincolo de ocean, la care rîvnea să ajungă. Cercetînd harta, Columb își amintea de fiecare dată chipul tăbăcit de vinturi și de ani al bătrînului pilot de covertă Alonso Sanchez. Marinarul i-o încredințase în noaptea aceea, la han, după ce goliseră multe butelii cu vin roșiatic de Baleare.

Pilotul îi dezvăluise „en mucho secreto” nemaipomenita furtună ce-l abătuse de lingă țărmurile cunoscute și-l făcuse să străbată spre apus oceanul, mînat de vinturi năprasnice, „atîtea zile încît ajunsesse la una din acele insule ale Indiilor”. Un țărm la celălalt hotar al Atlanticului! Sanchez nu și-a pierdut cumpătul și a însemnat drumul, orien-

tîndu-se după stele, și a numărat zi de zi cît a durat călătoria... Pricepîndu-se la latitudini și longitudini, el îi desenease harta.

Acum ea se află în mîinile lui Columb; îi va deschide porțile Indiilor și—cine știe?—poate și ale altor pămînturi necunoscute.

Cum de s-a aflat de întîmplarea cu Alonso Sanchez? Doar Columb n-a vorbit niciodată despre pilotul ce i-a împărtășit marile secrete! Faptul este relatat de cronicarul spaniol López de Gómara, care se bazează pe afirmațiile băstinașilor din Espagno-la, potrivit cărora, cu cîțiva ani înaintea lui Columb, debarcaseră pe insulele lor niște oameni albi și bărboși. Mult mai precis decît Gómara se dovedește încă Garcilaso, care, în a sa *Historia general del Perú*, dă numeroase

amănunte privitoare la debarcare, printre care și anul în care s-a produs evenimentul: 1484.

Pămînturile de dincolo de Atlantic

Această versiune a fost mult răspîndită de unii istoriografi, dovezi directe nu există însă pentru a o întări. Totuși o cartă pe care unul dintre regii francezi, din casa de Valois, o semnase cu mulți ani înainte de a pleca Columb în temerara sa expediție, dădea dreptul mănăstirii bretone Kéerty, aflată în apropierea tîr-gușorului Païmpol, de a percepe dijmă asupra tuturor produselor aduse de navigatori din teritoriile de peste mări „și din țările aflate dincolo de ocean”. A fost de asemenea descoperită o scrisoare a unui căpitan de corabie breton, Coatelem, care, cu un deceniu înainte de anul istoric al descoperirii Americii de către expediția lui Columb, dădea unele indicații referitoare la faptul că dincolo de Atlantic s-ar afla pămînturi.

Se naște, așadar, întrebarea: Cine a fost primul? Istoriografi, geografi și arheologi, etnografi și specialiști în arta popoarelor străvechi cercetează de mulți ani această pasionantă problemă; studiile întreprinse aduc lumină în istoria multor popoare.

Leif cel Fericit debarcă în Țara Vinului

Nu trecuseră mulți ani de cînd primii corăbieri normanzi (vikingii), conduși de iscusitul Erik cel Roșu, debarcaseră pe țărmurile Groenlandei, adică „Pămîntul Verde”, și iată că o întîmplare le atrage atenția asupra unor ținuturi deluroase, acoperite cu păduri dese, ce ar exista spre miazăzi, cale de zece zile peste întinsul apelor.

Leif cel Fericit, fiul lui Erik cel Roșu, pornește în căutarea acestor ținuturi din nevoia de a găsi lemnul ce lipsea în Groenlanda. Faptele se petrec în jurul anului 1000 al erei noastre. No-

Palos, Spania, 3 august 1492. Aici începe întrepidul genovez falmoasa sa călătorie (reproducere după Théodore de Bry: „Americae pars quarta”, Frankfurt 1564).

ua expediție aduce normanzilor rezultatele așteptate.

La început, de pe corăbiile lor, ei zăresc un pământ stîncos și fără păduri. După toate probabilitățile era vorba de țărîmul nordic al insulei Terra Nova sau de coasta răsăriteană a peninsulei Labrador. Leif cel Fericit continuă însă să navigheze și mai spre sud, strădania fiindu-i răsplătită după puține zile, cînd privirile-i de vultur descoperă un țărîm acoperit de păduri. Două zile mai tîrziu corabia lui ancora la gura unui rîu ale cărui maluri erau acoperite de viță de vie sălbatică. Leif cel Fericit a denumit aceste locuri Vinland, adică „Țara Vinului”.

Descoperirile căpeteniei normande au prilejuit apoi multe călătorii ale coloniștilor din Groenlanda spre Vinland. Multe indicii ne arată că ei au ajuns pînă în dreptul paralelei 40° latitudine nordică și că în interiorul continentului nord-american au pătruns pînă spre apus de Marile Lacuri, în Minnesota.

Normanzii au stabilit relații economice cu băștinașii, dar după puțin timp ele au fost rupte, dînd naștere unor ostilități ce s-au încheiat cu alungarea străinilor ce nu respectaseră legile ospitalității.

Așadar, cu aproape cinci secole înainte de Columb, îndrăzneți navigatori, porniți din fiordurile scandinave, au cunoscut „Lumea Nouă”. Descoperirile lor au fost însă repede date uitării.

Se cuvine însă, ca înainte de a conchide că Leif cel Fericit și vikingii lui ar fi fost primii europeni ce au cunoscut America, să amintim de fapte petrecute cu mult mai înainte.

„Sfîntul” Brandom, aventurierul irlandez Marson și alții

Se crede că spre sfîrșitul secolului al IV-lea e.n. un abate irlandez numit Brandom, ulterior sanctificat de biserică, ar fi plecat pe ocean spre apus și a ajuns pe un pământ minunat, unde a rămas cu însoțitorii săi timp de cîțiva ani. Dar lipsa unor informații cît de cît precise au transformat acest pământ într-o „insulă rătăcitoare” pe care cartograful evului mediu o mutau ba într-un loc, ba într-altul.

O soartă asemănătoare a avut-o o altă descoperire a irlandezilor — insula Brazil. O ultimă situație a ei, de către geograful Schöner Johannes, o înfățișează în 1515 ca o parte a continentului sudic. De aici și denumirea Braziliei.

Vechi cronici spaniolo-portugheze pomenesc în secolele VIII-IX e.n. de „Insula celor șapte orașe”, loc unde s-ar fi refugiat, după venirea maurilor în Peninsula Iberică, un arhiepiscop și șapte episcopi spanioli. Poziția ei este la fel de neprecisă, fiind situată ba în părțile nordice ale Americii de Sud, ba în interiorul Mexicului.

Se presupune că lui Columb îi erau cunoscute toate acestea, ca și călătoria peste ocean a aventurierului irlandez Ari Marson. Nu-i era străin nici faptul că unii pescari basci ajunseseră pe țărîmurile insulei Terra Nova încă din secolul al XI-lea e.n. și continuau să pescuiască acolo chiar în zilele lui. Ar trebui să mai adăugăm șirului de претенденти la descoperirea Americii și pe

Madoc, un principe din Wales din veacul al XII-lea, pe care vechi cronici galice îl consideră descoperitor al unui continent situat dincolo de ocean.

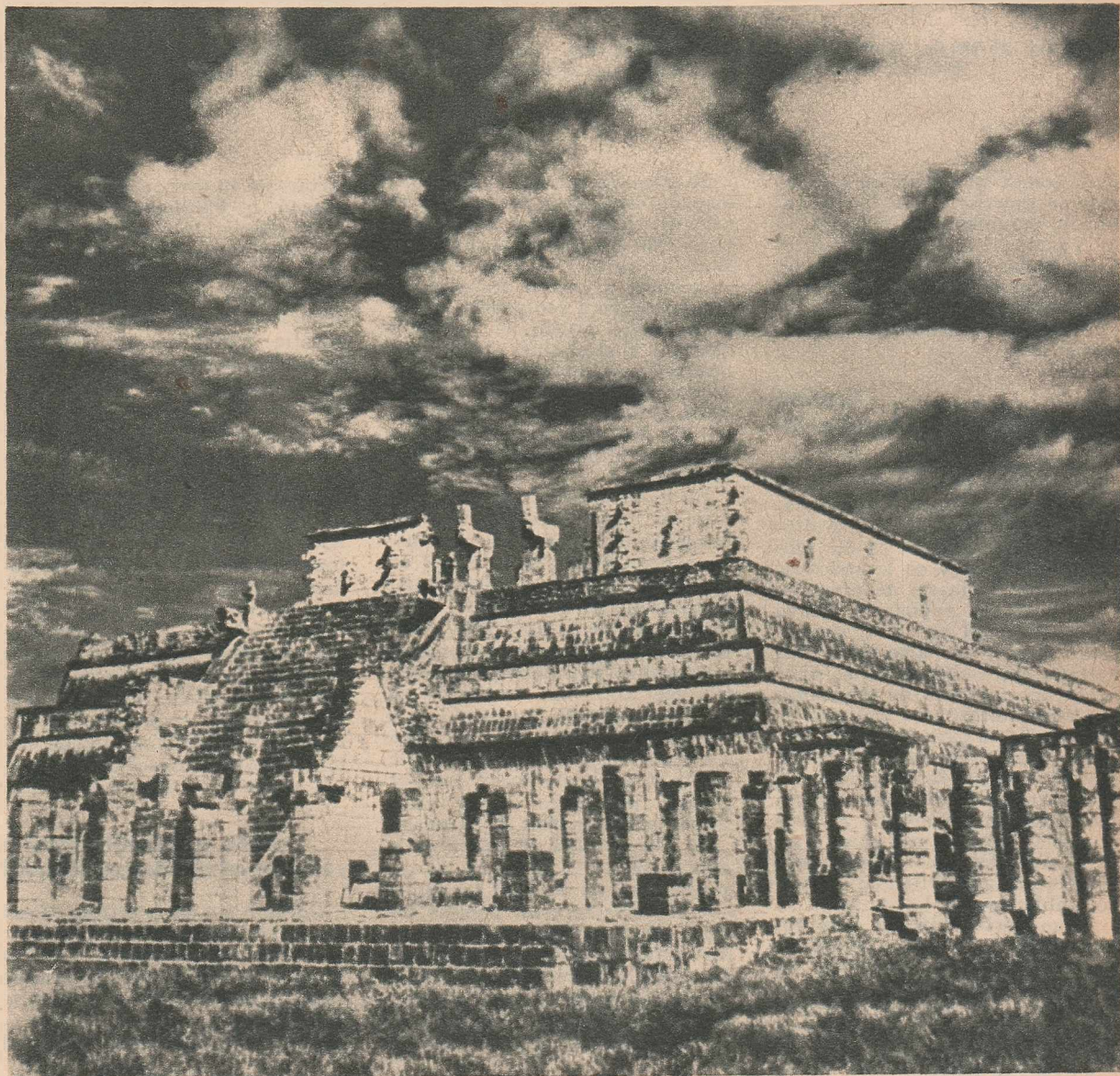
Dacă toate aceste „descoperiri” par indoielnice, nu trebuie să ocolim unele amănunte de ordin filologic. Iată-le.

Oamenii de știință, cercetînd graiurile triburilor amerindiene, au constatat o tulburătoare apropiere cu limbile bretonă și irlandeză. Astfel, membrii tribului dakotas, din America de Nord, numesc *tea* „casa”, „locuința”, iar în bretonă, pentru a

călugări irlandezi pe la începutul secolului al șaselea al erei noastre. Tot în Statele Unite există vestigiile unui turn construit din piatră, a cărui arhitectonică este aproape identică cu cea a celebrelor turnuri Lanleff (Bretania) și Clonmacnois (Irlanda). Chiar și cimentul ce leagă blocurile de piatră ale turnului din Newport are aceeași compoziție cu „frații” săi europeni, el fiind alcătuit din aceleași materiale: cochilii de scoici sfărîmate, nisip și argilă calcinată.

Iată, așadar, o serie de elemente materiale diverse care par

frize decorate cu balauri cu solzi de jad și ochi aprinși de rubine? În desenul complicat și elegant al frizelor, în cretoreliefuri și în linia sculpturilor de divinități diverse a operelor de artă maya, oamenii de știință au descoperit de asemenea ecouri ale artei hinduse și indoneziene antice, după cum în altele ei au relevat influențe mai tîrzii ale artei Khmer. S-au constatat și influențe chineze, în special ale motivelor decorative specifice perioadei Tșeu. La baza giganticei piramide de la Teotihuacan, adică „locul în care locuiau zeii”, sinologii au des-

Templul războinicilor de la Chichen-Itza relevă surprinzătoare asemănări cu arta cretană. Corăbierii cretani au debarcat, oare, cîndva pe țărîmurile Yukatanului, în America centrală? Aproape două milenii și 110 meridiane separă cele două civilizații, și totuși după unii cercetători răspunsul ar fi afirmativ. După alții însă, supraviețuirea cataclismului Atlanticului ar fi dus cuceririle civilizației atlantice atât pe continentul american cât și în Mediterana orientală.

defini aceeași noțiune, se spune *ti*. „Os” în graiul breton este *askourn*, iar în irlandeză — *okann*; mohicanii spun *ochgun*, tribul narraguasetts — *ushan*, iar amerindienii milicites au pentru această noțiune cuvîntul *askunia*... Zeci de alte cuvînt în graiurile popoarelor la care ne referim prezintă atari afinități și chiar asemănări izbitoare.

Dar și o serie de construcții străvechi aflate pe teritoriul continentului nord-american prezintă unele elemente comune cu unele construcții din primele timpuri ale evului mediu european. Astfel la North Salem în New Hampshire (S.U.A.) au fost descoperite grote săpate în stîncă, foarte asemănătoare celor amenajate de

a confirma părerea că marinarii bretoni sau irlandezi au debarcat cu multă vreme înainte de Cristofor Columb pe pământul necunoscut.

La Teotihuacan, „locul în care locuiau zeii”

Dar oare numai Europa are un cuvînt de spus? De bună seamă că nu. Se pare că Asia și-a trimis și ea cu multe secole înainte de veacul Conquistei mesagerii săi. Cum s-ar explica oare altfel similitudinea motivelor de inspirație ale artei sculpturale a incașilor cu cea a unor țări asiatice? Ce alte izvoare au alimentat pe creatorii anonimi ai imenselor

cifrat semne stilizate foarte asemănătoare caracterelor chineze ce reprezintă „soarele”, „orașul”, „privirea”... Antica metodă a incașilor de a-și însemna întîmplările cu ajutorul sforilor felurite innodate — sistem numit de amerindieni *quipu* — amintește de practica unor vechi triburi chineze și tibetane.

Unele legende chineze pomenesc de o călătorie a unui îndrăzneț corăbier, Hwei Chin, care prin anul 458 e.n. a străbătut oceanul spre răsărit, cale de 20.000 de li (aproape 12.000 km) pînă la Fon Sang — pământ identificat de unii cu California de azi. Dar

Val TEBEICA

(Continuare în pag. 16)

Acest cap de șarpe, detaliu al zidului ornamentat din fața piramidei centrale din Tula, Mexic, evocă arta chineză Tșeu, în timp ce delicata broderie în piatră amintește de arta cretană.

dacă acesta nu-i decât un mit, în ruinele marilor orașe Uxmal și în alte monumente din Mexic — în Yucatan, mai cu seamă, și Guatemala — s-au găsit numeroase figurine cu trăsături specific mongole, cu totul deosebite de fizionomia triburilor amerindiene.

Cretanii pe țărmurile Amazoniei

Dar înaintea tuturor celor amintiți, țărmul continentului transatlantic a mai fost oare atins de vreo corabie venită dinspre răsărit? Se pare că da. Motivele decorative ce împodobesc multe din uriașele monumente de piatră ale popoarelor maya amintesc jocul de linii, geometria severă a altoreliefurilor cretane, după cum în stilul unor sculpturi realizate de amerindieni apar reflexe ale modului în care lucrau artiștii Cretei antice. Arta mozaicului divers colorat, meșteșugul de a fabrica cimentul și asfaltul, dar mai ales pricepera meșteșugarilor maya de a lucra și cizela cuprul, aurul și argintul sînt împrumutate — afirmă unii cercetători ai civilizațiilor precolumbiene — de la cretani.

Asemănări izbitoare s-au relevat și în modul cum sînt reprezentate noțiunile esențiale în scrierea ideogramatică maya și în alfabetul cretan antic. Multe semne elementare sînt aceleași: ochiul, mina, cruciulița, cercul...

Fiarec, se naște o nouă întrebare: cum a fost posibil un contact între aceste două civilizații pe care le despart nu numai o sută zece meridiane, ci și aproape două milenii?

Civilizația cretană, care a cunoscut o perioadă de plină înflorire în urmă cu aproximativ 36 de secole, s-a stins pe la mijlocul celui de-al doilea mileniu î.e.n. Civilizația maya, pe de altă parte, a apărut cu câteva secole înaintea erei noastre și a dăinuit pînă la apariția conchistadorilor, care au distrus numeroase documente, monumente și inscripții de imensă valoare științifică, considerîndu-le păgîne, diavolești. Scrierea cretană n-a mai fost folosită în Elada antică cam din secolul al XI-lea î.e.n. Cum se explică atunci toate elementele comune de care am amintit?

Pe o asemenea caravelă, replică minuțioasă a faimoasei „Nina”, a străbătut Atlanticul „Amiralul oceanului”, Columb.

Se pare că toltecii, o seminție amerindiană care a precedat aztecilor și mayașilor, au preluat tezaurul de cunoștințe al misterioșilor depozitari ai științei construcțiilor uriașe și trainice, ai artei gingașe a sculpturii în jad și în piatră obsidiană, a reprezentării în simboluri abstracte a gândurilor. Cretani debarcați pe țărmurile Amazoniei pe la 1500 î.e.n. ar fi transmis astfel cunoștințele lor înaintate celor mai receptivi dintre triburile amerindiene...

Cum au ajuns corăbierii cretani în acest imens continent? Misterul n-a fost încă pătruns. Este demonstrat însă faptul că și alte popoare ale antichității mediteraneene au cunoscut apele furtunoase ale Atlanticului. Aristot arată că Senatul cartaginez a hotărît să fie pedepsiți cu moartea acei corăbieri ai cetății ce vor trece dincolo de „Coloanele lui Melkart” (Gibraltarul) spre a atinge vreunul din pămînturile aflate în mijlocul oceanului, iar Platon pomenește de o mare insulă ce s-ar fi aflat în Atlantic, „dincolo de care se deschide o altă mare”... În urmă cu 24 de secole, un alt învățat al lumii antice numește acest pămînt insular Meropis, iar istoricul Diodor arată că năierii fenicieni au descoperit, antrenați de furtună, un pămînt neștiut, dincolo de Coloanele lui Melkart. Se presupune că fenicienii ar fi durat chiar o

fortăreață în dreptul coastei braziliene, la Parahyba.

În sfîrșit, încă un amănunt. Diverse ipoteze privind originea vechilor populații amerindiene ne duc și mai departe, în negura mileniilor dinaintea erei noastre. Vechi legende mexicane pomenesc despre „oameni veniți de la răsărit”, iar credința în miticul zeu Quetzalcoatl, venit de peste ocean și plecat apoi spre soare-răsare, a fost folosită, mai bine-zis răstălmăcită, de conchistadorul Cortez în campania lui împotriva lui Montezuma. Din toate acestea a izvorît și teza unora dintre cercetătorii moderni după care atît civilizațiile antice din bazinul mediteranean, cît și cele de pe continentul american ar avea o origine comună: civilizația legendarei Atlantide, ai cărei fii, după o ipoteză, s-ar fi răspîndit atît în răsărit cît și în apus, făcînd astfel să supraviețuiască cataclismului cuceririlor culturii atlantice.

Cine a deschis porțile celui de-al cincilea continent?

Columb n-a sosit primul! L-au precedat, după cum am văzut, o seamă de corăbieri, unii cu multe veacuri înainte. El rămîne însă în istorie primul care deschide lumii moderne orizontul unui pămînt necunoscut, primul

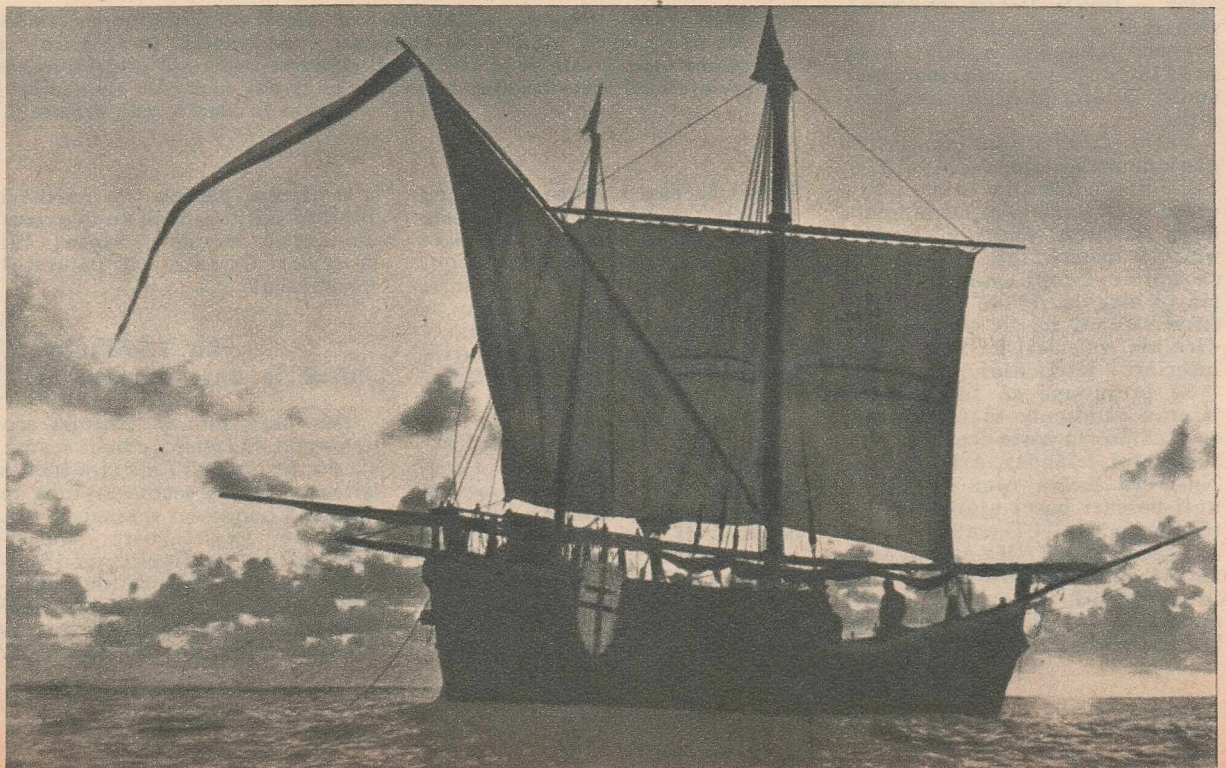
care înscrie pe hărțile terestre liniile încă șovăielnice dar reale ale unui nou continent, primul care aduce științei veacului său mărturiile unor civilizații nebănuite, ale unor civilizații care nu cunoșteau nici fierul, nici roata, nici animalele domestice, dar care au ridicat în Yucatan sau în Peru monumente gigantice ce au înfruntat milenii. Mărturiile unor civilizații mature care au vădit Lumii Vechi că popoarele amerindiene posedau cunoștințe în domeniul măsurării timpului mai ample și mai exacte decît astronomii Castiliei. Astfel învățații mayașilor calculaseră anul astronomic ca fiind egal cu 365, 242.129 zile, cifră foarte apropiată de aceea stabilită cu mijloacele tehnicii moderne de către astronomii secolului XX: 365, 242.918 zile.

Cristofor Columb, „Amiralul oceanului”, a pornit în căutarea unui nou drum spre țărilor răsăritului într-un moment în care societatea timpului său avea nevoie de o asemenea descoperire. Expediția sa nu este un act personal, întimplător, ca în cazul predecesorilor săi, ci rezultanta unor forțe sociale în expansiune, a unei societăți în sinul căreia se acumulasem germenii descompunerii sistemului feudal și se dezvoltau forțe noi, progresiste.

În ceea ce privește cercetările întreprinse de oamenii de știință privind istoria descoperirii continentului american, acestea sînt departe de a se fi sfîrșit, după cum nu a fost încă pe deplin terminată nici traducerea înscrisurilor ideogramatice amerindiene, a inscripțiilor de pe monumentele incașe și maya, și nici a papirusurilor anticului stat cretan.

Nu este exclus ca în unele temple izolate în valea Amazonului sau în adîncul altor monumente ciclopice, încă insuficient cercetate, din Cordiliera Anzilor sau Yucatan să se găsească străvechi documente toltece care să aducă noi verigi în lanțul sfărîmat al datelor existente asupra fabuloaselor civilizații precolumbiene.

Val TEBEICA

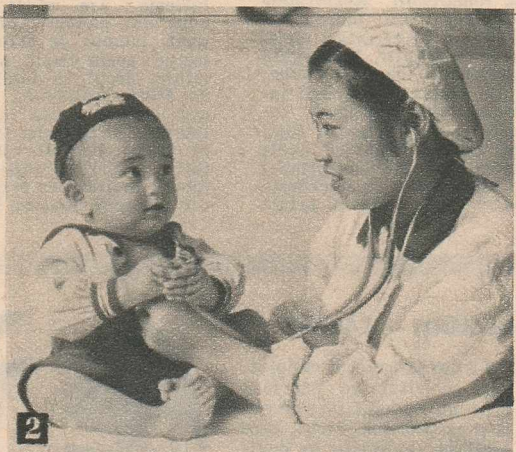
R.P. CHINEZĂ

LA A 14-A

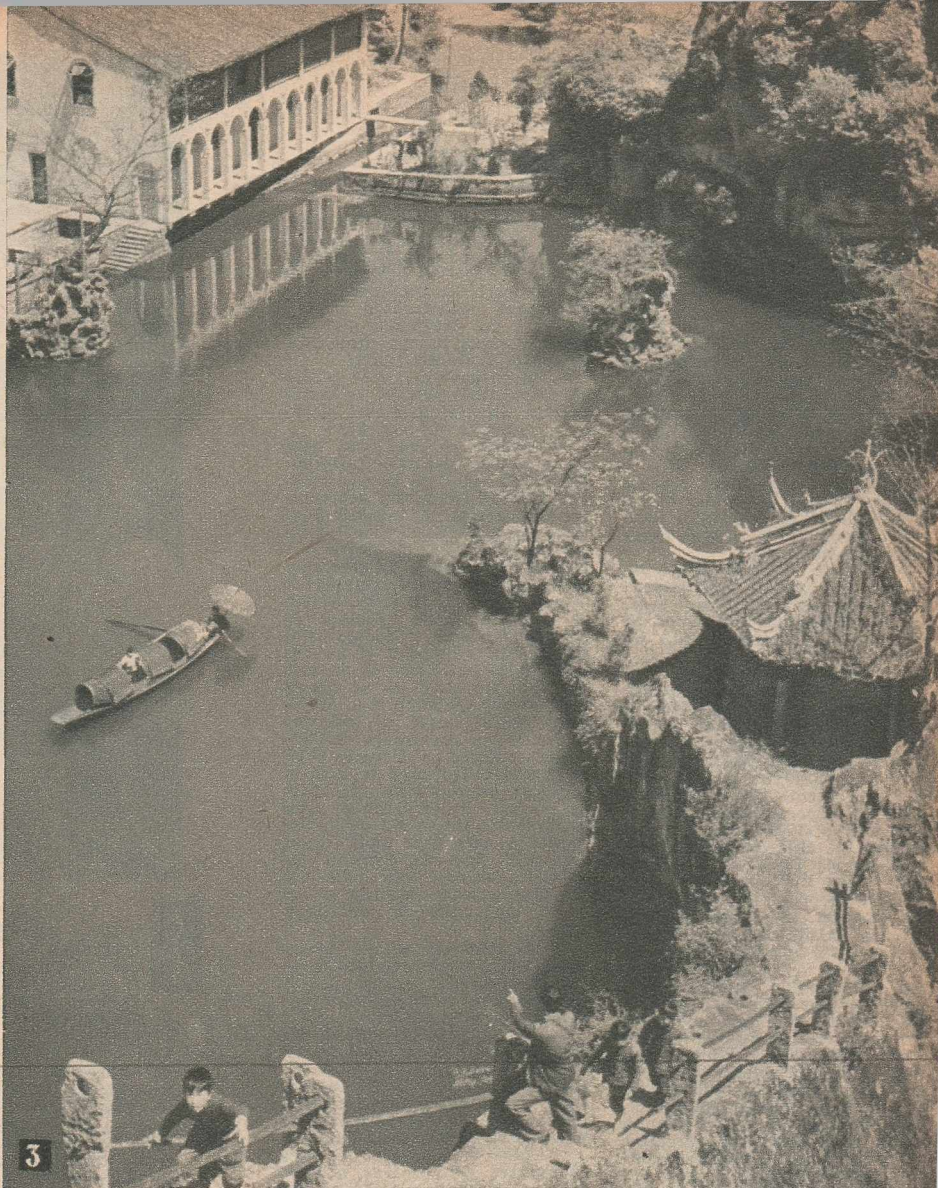
ANIVERSARE

1

2

3

1 Artă și cultură chineză au o veche și bogată istorie. Printre instrumentele populare cu tradiție este și acesta din fotografie, care poate fi folosit atât ca instrument de coarde cît și ca instrument de suflat.

2 Grija față de tînăra generație se manifestă și în marele număr de maternități și spitale pentru cei mici. Fotografia înfățișează un aspect de la clinica pentru copii a spitalului din Turfan, provincia Sinkian.

3 „Venetia” Chinei s-ar putea numi pitoreasca localitate Saosin din estul țării, așezată pe lagune și străbătută de nu-

meroase canale și care este un loc de odihnă îndrăgit de constructorii socialismului din R.P.Chineză.

4 În cei 14 ani care au trecut de la proclamarea Republicii Populare Chineze industria țării a luat o mare dezvoltare. În fotografie: aspect de la fabrica de ceasuri din Șanghai — industrie inexistentă în trecut în China.

5 Creșterea viermilor de mătase constituie o preocupare tradițională a oamenilor muncii din agricultura R.P.Chineze. În fotografie: strîngerea gogoșilor de mătase în satul Nanciun, provincia Seciuan.

4

5

LA UNISON!

Intr-o după-amiază de toamnă un elev mititel își informă părinții cu o autentică emoție în glas:

— Tovarășa învățătoare a spus...

O făcea pentru întâia dată în viața lui. Era vesel și grav în același timp, purtător al unui mesaj esențial trimis prin el de cineva foarte puternic și atotștiutor, ale cărui cuvinte îți fac o deosebită plăcere să le repeți, pentru că ele îți inspiră o desăvîrșită încredere.

— De ce ai ascultat așa de solemn pe fiul tău? Mai că nu te-ai ridicat de pe scaun când îți-a comunicat ce „a spus tovarășa învățătoare“.

— Pentru că el să simtă de la bun început cît preț atribui eu cuvîntului învățătoarei sale. Intenționez să nu-i pun niciodată la îndoială cuvîntul față de elevul ei.

— Ce te face să procedezi așa? — Educația este cu neputință fără autoritate și autoritatea e inexistentă acolo unde elevii se îndoiesc de valoarea educatorului lor. Cînd ostașii nu mai cred în comandant, soarta bătăliei este pecetluită. Cînd elevii își pierd respectul pentru educator, nu-l mai urmează din tot sufletul pe culmile abrupte ale cunoașterii. Dacă aș fi arătat fiului meu lipsă de interes sau plictiseală ori aș fi bagatelizat sau ironizat cele spuse de învățătoare, atîtudinea mea de dispăruț față de valoarea ei ar avea o influență foarte negativă asupra raporturilor dintre elevul începător, care este fiul meu, și cel chemat să-i facă educația.

Or, eu aș vrea să nu dau naștere unui conflict în conștiința fiului meu între încrederea pe care mi-o poartă mie și aceea pe care a știut să l-o cîștige învățătoarea. Copilul nu are încă un spirit critic destul de dezvoltat pentru a trage o concluzie temeinică despre oameni. Logica lui are un caracter afectiv, el este schimbător în păreri, dispus să se lase influențat fără mult discernămint. Un asemenea conflict ar duce ori la îndoială în

ceea ce privește competența mea, ori la scepticism în legătură cu ființa care reprezintă pentru el în clipa aceasta întruchiparea absolută a științei. Este suficientă o mică crăpătură în această imagine ca adeziunea desăvîrșită a elevului la exigențele educatorului să fie diminuată.

— Și totuși nu-ți este teamă că frecvențele referiri la autoritatea învățătoarei ar știrbi autoritatea ta de părinte?

— Firește că nu; mai ales că ea va fi nu știrbită ci, dimpotrivă, sporită. Convingerea aceasta decurge firesc din constatarea că în societatea noastră școala și familia urmăresc în educația acelai scop, că între ele nu există nici un fel de divergențe în ceea ce privește principiile și metodele. Mi se pare normal ca educația să fie condusă de școală, deoarece pedagogii sînt tehnicienii educației și au cea mai înaltă calificare în această direcție. De altfel ei ne cer cu consecvență colaborarea. Acționînd astfel încît să întăresc autoritatea „tovarășei învățătoare“, sporesc și eficiența celor ce le va afla fiul meu de la ea în legătură cu datorile sale față de părinți. Școlarul ne va găsi astfel uniți într-o atitudine comună în care nici unul dintre educatori nu-l va dezminți pe celălalt, iar ce-i vom spune noi va răsuna mai puternic și va merge mai adînc în conștiința lui.

— Și dacă ți se va părea totuși că în unele privințe învățătoarea nu are în totul dreptate? Oricărui om i se poate întîmpla; nimeni nu e infailibil.

— Nu aș juca în nici un caz în fața fiului meu rolul acuzatorului ei sau pe cel de avocat al lui. I-aș cere lămuriri învățătoarei înșiși sau aș folosi participarea mea la constăturile cu părinții ca să lămurească situația.

— Încă o întrebare. Aș vrea să relatez convorbirea noastră într-un articol. Ce titlu mă sfătuești să-i pun?

— La unison!

Sen ALEXANDRU

LUTIERI DIN RE

În fața comisiei a fost prezentat un lot de violoncelle și violoncelle spre a fi supuse unui veritabil examen. Specialiștii de la Conservatorul „Ciprian Porumbescu“ din București urmau să le asculte și să le aprecieze sonoritatea. Instrumentele n-aveau de fel patina timpului și nici unul nu era suspectat de a fi ieșit din mina lui Stradivarius. Dimpotrivă. Strălucneau de lac proaspăt și se născuseră recent la Reghin. Anonime și modeste, așteptau tremurînd din coarde.

La examen erau, de fapt,

înșiși constructorii lor. După mai bine de un deceniu de experiență, dorința meșterilor lutieri de a se afirma era absolut legitimă.

Și, spre satisfacția lor, instrumentele s-au comportat remarcabil. Rezultatele concursului au îndreptățit Institutul de cercetări forestiere să trimită la Reghin o adresă în care se spune:

„Cu ocazia examinării instrumentelor d-voastră, comisia le-a apreciat ca fiind de o valoare deosebită, unele dintre ele fiind excepționale de bune, ceea ce dovedește că, pe lângă materia primă

mult apreciată în toată lumea, în prezent avem condiții să putem trece la executarea unor instrumente de calitate superioară“.

La Reghin se face de vreo doisprezece ani școală de luterie. Am văzut acolo, adus din pădurile nordului țării, lemnul de rezonanță, lemnul acela vestit, moldul falnic, drept ca lumina, cu fibra frumoasă, despre care se pomenește în toate lucrările de luterie. Se spune că înșiși vestiții constructori de violoncelle din Italia ar fi folosit lemnul de rezonanță din pădurile noastre, în care

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

LOCURI

ORIZONTAL: 1) Unul la locul lui — Mereu pe primul loc. 2) În orice loc — O bucată... de loc. 3) Autorul volumului de însemnări „Carte despre oameni, locuri, întîmplări“ — Din loc în loc — Locul legendar al supliciei. 4) Ocupă loc în bancă — Suită de locuri. 5) Loc nesfîrșit! — De partea cealaltă — Violoncel (fig.). 6) Spațiu locativ (pl.) — Localitate în Franța. 7) Loc

pentru flori sau legume — Echipă de rugbi — Peste sol. 8) Pronume — Domeniul locurilor! 9) Metal prețios — ... și altul, prețios pentru atomiști. 10) Mingiere eoliană pe litoral — Locul lui este la ușă. 11) Privitor la locul de naștere — A lua loc. 12) Apucat — Locuri de trecere, pe vapor. 13) Scrisori cărorora li s-au precizat locurile de destinație — Personaj legendar.

VERTICAL: 1) Beneficiază de loc rezervat în tramvai — Nu-și schim-

bă locul (fem.). 2) Strigăt de entuziasm — Străbate Țara Loviște — Reper! — Ieșit din lac. 3) Închipuri — Din partea locului. 4) În Ciucaș! — Fixate într-un anumit loc. 5) În capul locului — Fiu. 6) Ultimele... la strand — A vîrji — Seccate! — Își croiește drum... la vale. 7) Cosmos, popular — Stringe cerealele la un loc — Loc perfect orizontal. 8) Loc brăzdat — Metal nobil — Unse! 9) A sta pe loc — Scoasa din loc! 10) Casa! — Doine! — Pe viață (fem.). 11) Deține locul întii — În frunte! — Loc lângă loc. 12) A iubi (lat.) — Jucat pe scenă — Se numără ... pe degete! 13) A descris cu măiestrie „Locul unde nu s-a întîmplat nimic“ — Tare, pe creste montane.

Cuvinte rare: ASER, ROE.

Dezlogarea jocului „FOCURI“ apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Flăcări — Pară. 2) Lavă — Pasărea. 3) Aciră — Ștras. 4) C — NB — Vie — Roe. 5) Altuia — Am — Ut. 6) Ru — N — Ia — El — T. 7) Incendiatori. 8) Lar — Eau — Idem. 9) Ețică — Roș — Sl. 10) I — Artificiu. 11) Oca — Sete — At. 12) Făcili — Roman.

PACIENȚI — CĂRȚILE

S-a dovedit recent că injecțiile cu vitamine pot face bine nu numai ființelor vii, ci și cărților mai vechi, care prezintă simptome de devitamizare. Procedul, unic în felul său, are rolul de a opri descompunerea hîrtiei, datorată pierderii proteinelor și a substanțelor zaharose din fibrele naturale. Cel care a descoperit această metodă este călugărul benedictin Mario Pinzuti, care o aplică la restaurarea manuscriselor vechi.

FRIGIDER MINIATURAL

În U.R.S.S. a fost realizat recent un frigider cu utilizări în chirurgie, care împiedică mortificarea țesuturilor în timpul operațiilor plastice. Micul frigider are dimensiunile a două cutii de chibrituri și se alimentează cu energia produsă de un acumulator de buzunar. Răcirea

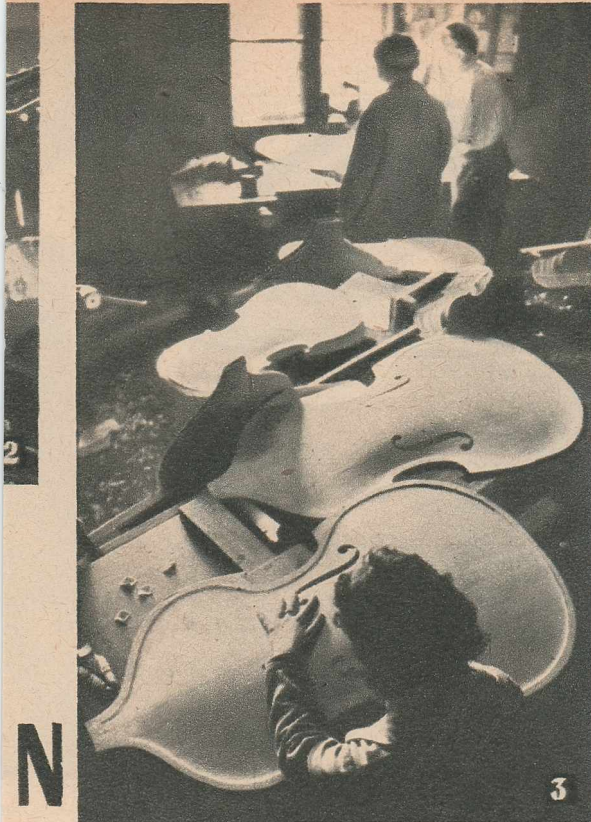

se realizează cu ajutorul a doi semiconductori, temperatura putînd fi reglată între 0° și +5° Celsius.

DE CE BOLI SUFEREAU STRĂMOȘII NOȘTRI?

Scheletele strămoșilor noștri de la începuturile preistoriei ne „povestesc“ despre bolile și suferințele lor tot atît de precis ca și bolnavii consultați la policlinică.

Moșii și strămoșii noștri sufereau de mai multe boli, însă cele mai mari suferințe le erau produse de artrită (inflamația încheieturilor). Această maladie nu-i ocolea nici pe gigancii bronzauri, a căror coloană vertebrală avea vreo douăzeci de metri lungime. Ne putem imagina fără greutate cît trebuie să fi suferit din cauza artritei celebrul om din Neanderthal, al cărui schelet găsit la Châpel-au-Seine ne arată vertebre măcinate de inflamații specifice și unite între ele din cauza presiunii coloanei vertebrale. La începutul epocii de piatră, apro-

N

există pînă azi un loc care se cheamă Valea Italianilor. M-am apropiat de un buștean gros, cel mai gros din locul acela, pentru ca să-l privesc fibra. Omul care mă însoțea, un tînăr inginer constructor de muzică, l-a apreciat repede vîrsta: „trebuie să abă vreo două sute de ani!”

L-a bătut de vreo citeva ori cu palma și l-a ascultat parcă, iar cînd ne-am depărțat, mi-a spus mîndru: „Vine la noi și-l vom face să cînte”.

Tralan PROSAN

1 Se trasează curbele acustice la o față de violoncel.

2 Printre ultimele produse ale luterilor din Reghin se află și această chitară asimetrică, cu o linie foarte elegantă.

3 Se decupează delicatele „f-uri de pe fețele celor mai mari instrumente: contrabașii.

ximativ acum 10.000 de ani, fiecare al patrulea om suferea de artrită. Deformații osoase, provocate de această boală, au fost identificate pe scheletele multor locuitori ai Egiptului antic și ai Americilor.

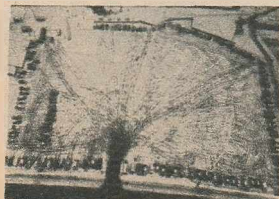
Încă din epoca neolitică, ateroscleroza, maladia vaselor circulatorii, era foarte răspîndită. Despre suferințele strămoșilor noștri atinși de această boală ne vorbesc destul de clar plăcile sclerozate identificate pe mumiile indienilor îngropați pe teritoriul actualului stat Kentucky din S.U.A., ca și pe mumiile faraonilor egipteni.

Scheletele ne povestesc deseori și despre deformațiile produse de tuberculoza osoasă, în special devierile coloanei vertebrale.

Desigur că durerile de dinți le provocau bătrînii noștri înaintași chinuri tot atît de atroce ca și astăzi, dacă judecăm după nenumeratele plombe găsite la daturile vechilor egipteni, plombe executate acum... 5.000 de ani.

TAINA MISTERIOSULUI LABIRINT

Un joc care pune la încercare răbdarea și perspicacitatea în dezlegarea tainelor

acestui mult încurcat labirint? Nicidecum. Un amator de fotografii leșite din comun s-a suit la al 26-lea etaj al unui bloc și de la înălțimea de aproximativ 107 m a fixat pe peliculă urmele lăsate de roțile mașinilor în timpul manevrelor de parcare din fața imobilului.

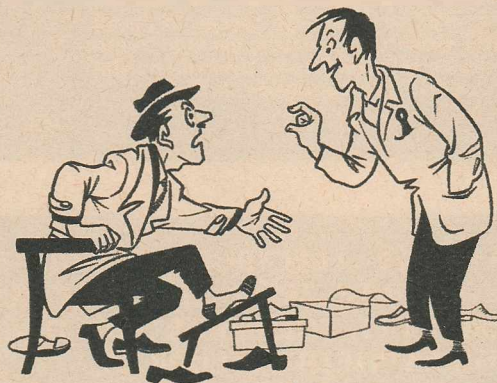
„BIG BEN” S-A OPRIT 15 MINUTE...

Londonезii, care obișnuiesc să-și potrivească ceasurile după faimosul orologiu din turnul Parlamentului din Londra, au avut nu demult o surpriză. Străvechiul „Big Ben” s-a oprit pe neașteptate, derutînd în același timp și pe conducătorii de autobuze care au staționat multe minute în plus crezînd că au sosit prea devreme. Întîmplarea a afectat atît de mult pe londonезii încît s-a instituit o anchetă menită să afle cauzele acestui accident atît de puțin obișnuit din viața bătrînului orologiu.

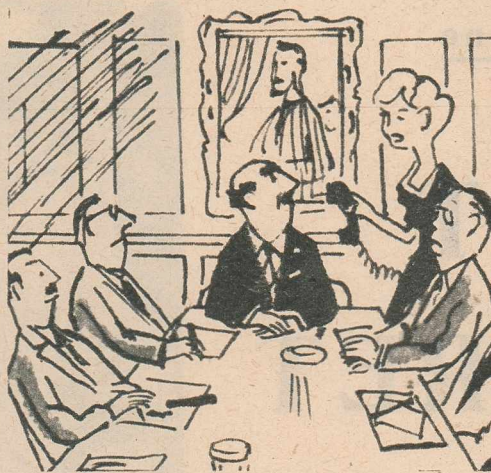

— Opreți robinetuuuu!!!...

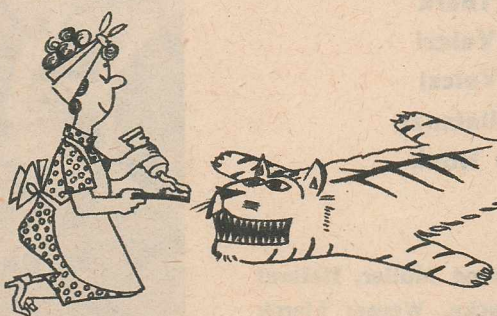
— Toți pantofii sînt mici!... Dați-mi condica de reclamații!!!
— Ooo!!!... Ala e și mai mică...

Rik AUERBACH

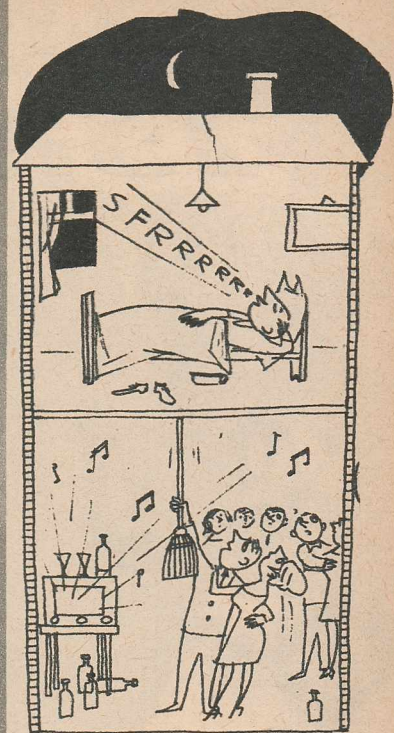
— Soțla dv. vă roagă să-i comunicați unde ați binevoit să puneți cîrpa de șters parchetului.

„Sunday Express”

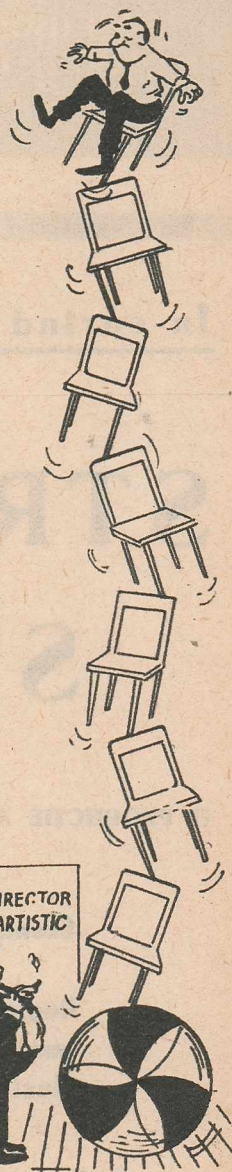
Fără cuvinte.

„Schweizer Illustrierte”

Fără cuvinte.

E. ARNO

DIRECTORUL CIRCULUI: Vă închipuiți că am să vă plătesc să stați comod pe scaun în timp ce eu muncesc?

„Paese Sera”

zefir

mașina electrică de spălat rufe și centrifuga electrică de stors rufe „Zefir” produse de cooperativa „ELECTROBOBINAJUL”

Cu ajutorul mașinii de spălat rufe „ELECTROBOBINAJUL” realizați economii de 40-50% la consumul de săpun.

Folosind centrifuga „ZEFIR” nu veți mai fi nevoiți să întindeți rufele la uscat. Costul curentului electric necesar pentru 20 de kg rufe stoarse cu ajutorul mașinii „Zefir” nu depășește 0,35 lei.

MAȘINA DE SPĂLAT RUFEE „ELECTROBOBINAJUL” ȘI CENTRIFUGA DE STORS RUFEE „ZEFIR” SÎNT PRACTICE ȘI UȘOR DE ÎNTREBUINȚAT. FOLOSIREA LOR DUCI LA PRELUNGIREA VIEȚII RUFELOR DV.

În curînd pe ecrane

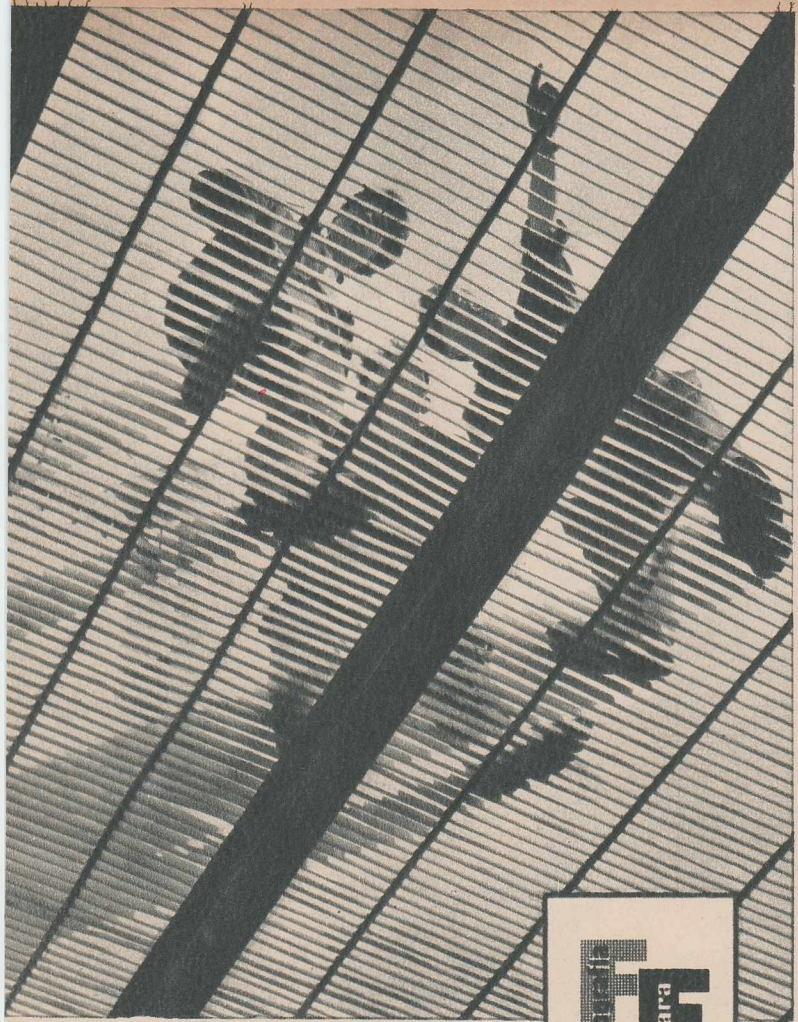
STRICT SECRET

O PRODUCȚIE A STUDIOURILOR DEFA-BERLIN

Scenariul: Harry Thürk
Ianos Veiczi
Regia: Ianos Veiczi
Imaginea: Karl Plintzner
Muzica: Günter Hauk

IN ROLURILE PRINCIPALE: Alfred Muller, Helmut Schrefber, Ivan Palec, Hans Lucke, Werner Lierck

Linii și umbre.

Fotografii de V. MOLDOVAN

Carnet

Elogiul „semiconservatelor“

Eu le spun pur și simplu murături. Cum le-au spus generații și generații de consumatori, de când inventatorul castraveților murati, al gogonelelor și gogoșarilor în oțet a îmbogățit rezervele câmarii de larnă cu aceste savuroase preparate vegetale.

Murături. La rigoare, mai folcloristic, acrituri. În nici un caz „semiconservate“, cum le întitulează academic ziarile când acadesc „pregătiri“ pentru sezonul de larnă. A restaurant nu comandă ca auxiliul la o vrăbîioară sau la un mușchi în sînge: „tovarășe ospătar, nu uita să-mi aduci și un semiconservat! Vezi să fie mai tare!“ A trebuit să parcurg o bună jumătate dintr-un reportaj de cotidian ca să pot afla cu bucurie că aceste pedante semiconservate nu sînt dect pseudonimul popularilor castraveți murati.

Așadar, un adevărat munte de murături ne așteaptă pentru la larnă. Nu mai puțin dect 20 de sortimente. Cum n-au reușit să producă, în decurs de secole, cele mai născocitoare gospodine, care transmiteau din mamă în fiică aceleșiteva secrete de murături, menite a perpetua fama culinară a familiilor înzestrate cu asemenea virtuți private. Nu le-ar fi divuligat în ruptul capu-
Departa de subseмна-

— Coană Zoitico, spune-mi și mie cum de-țieas dumitale așa de grozav pătlăgelele în oțet? Ale mele nu reușesc!

— Iartă-mă, vecino, dar e un secret de familie. Cum să-mi mărit fata dacă toată lumea o să cunoască rețeta fabricației? Face parte din zestre ei. Că doar știi dumneata cum is bărbaii. Se lasă momiți unei de te miri ca fleac mai dihai dect de o bîjuterie cu peruzele și chiar de farmecele trupesti ale domnișoarei, înțelegi dumneata ce vreau să spun... Vine vreun gîner în peștel, nu-l lasi să se holbeze prea mult la candidată, că doar știi cit is de pretențioși bărbaii... Aduci vorba de muzică și zici: „S-o auziți pe Lenuța cum cîntă romanțuri!“ și servești un mizilic, zicind ca apropiot: „V-au plăcut castraveților? Lenuța i-a făcut. Se pricepe cum nu vă închipuiți la murături! Secret de familie!“ Înțelegi că s-a dus pe copcă partida dacă pretendentul își răspunde: „La fel de bunii am mîncat și la Ionești și la Popești... Cu ce crezi că am măritat-o pe Veronica, fata mea a mare? Acuma pot măriturisi. Cu o linguriță cu șerbet de dudge! Rețeta casei!“

— Intenția de a subestima competența gastronomică a gospodinelor din toate vremurile. Dar cînd te gîndești la cantitatea enormă de timp cheituit pe aceste complicate operații de crății, borcane, plită, plus țirguilele în piață... Cînd te gîndești că viața modernă oferă atîtea delectări spirituale orelor irosite pe pregătirea la domiciliu a... semiconservatelor, e de felicitat inițiativa celor trei centre ale O.C.L. „Aprozor“ (București — Afumați, Colentina — Asan și Chiajna) de a scăpa mii de menajere de o preocupare anacronică. Copios plocon făcut acestora de întreprinderea pomenită. Cîntăm: „85 tone frunză de viță, 2.000 de tone castraveți murati, 2.400 tone de varză murată, 220 tone de gogoșari în oțet, 500 tone de gogonele, 100 tone de ardei grași, la sare, o cantitate însemnată de ardei umpluți, de pepeni verzi, de varză roșie, de conopidă, de sfeclă și verdeață“.

Monumental tabloul! Și dacă produsele „Aprozorului“ sînt tot așa de gustoase ca acelea de anul trecut — și nu ne îndoinm — imi și vine-n minte o romanță originală: „Vasul semiconservatelor“. Pardon, ai murăturilor!

F. BRUNEA-FOX

PROGRAMUL DE RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI, BULETINE METEOROLOGICE, SPORT, ULTIMELE ȘTIRI

	PROGRAMUL I	PROGRAMUL II	PROGRAMUL III
DUMINICA	7.00, 12.00, 19.30, 22.00, 23.50-23.55	7.50, 14.00, 20.00, 23.00, 0.50-0.55	22.00
ÎN CURSUL SĂPTĂMÎNII	5.00, 6.00, 7.00, 11.00 (afară de miercuri), 18.00, 17.00, 20.00, (afară de joi), 22.00, 23.50-23.55	10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00 (vineri 21.30), 23.00, 0.50-0.55 (sîmbătă 1.50-1.55)	21.00

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM: Duminică: 6.30, 13.05 (Progr. I), 7.30 (Progr. II). În cursul săptămînii: 5.20, 13.05 (Progr. I), 10.05, 14.30 (Progr. II).

COTELE APELOR DUNĂRII: Zilnic — 13.40 (Progr. I).

SUMARUL PRESEI CENTRALE: Zilnic — 8.00 (Progr. I).

DUMINICĂ 29 SEPTEMBRIE Programul I 6.00: Concert de dimineață 7.10: Cîntece 7.25: Lucrări de mare popularitate 8.06: Melodii populare 8.30: Teatru la microfon pentru copii 9.30: Piese de estradă 9.50: Claude Debussy în cartea sa „Dl. Croche antidiletant“ 10.40: Formații artistice ale caselor raionale de cultură 11.00: Valsuri din opere 11.30: Vorbește Moscova! 12.00: Muzică populară 12.20: Muzică ușoară 13.10: De toate pentru tot! 14.00: Cîntece și jocuri populare 14.30: Concert în la minor pentru pian și orchestră de Grieg — solist Dinu Lipatti 15.00: Din viața satelor patriei 15.40: Program muzical dedicat frunțașilor de pe goare 16.45: Transmistune sportivă 18.00: Cîntă Ion Luican și Florian Nicolae 18.30: Emisiune literară 18.45: Cîntă Dan Iordăchescu 19.00: Melodii... melodii 19.35: Romane 20.00: Teatru la microfon — „Banii n-au miros“ de Bernard Shaw 21.20: Pagini din opere 21.45: Cîntă Yves Montand 22.25: Muzică de dans 23.09: Simfonia a IV-a de Brahms.

Programul II 7.00: Melodii populare 7.35: Muzică distractivă 8.00: Clubul violeștilor 8.30: Fanfară 8.45: Anunțuri, muzică 9.00: Muzică de estradă 9.30: Muzică din opere 10.00: Soliști și formații artistice de amatori 10.30: Revista presel străine 10.38: Muzică ușoară 10.50: Retransmisiunea concertului orcheștrei simfonice a Filarmonei de stat „George Enescu“ care a avut loc la 21 septembrie a.c. În pauză: Emisiunea „Cinema“ 13.15: Din comora folclorului nostru 13.45: Cîntă Vasile Micu 14.05: Piese instrumentale 14.15: Cine știe, cîștigă 15.00: Muzică ușoară 16.30: Muzică din opere 16.00: Oamenii și faptele 16.08: Muzică populară 16.30: Muzică ușoară 17.00: Corul de copii al Radioteleviziunii 17.15: Versuri 17.25: Din muzica popoarelor 18.00: Calendar muzical 19.00: Muzică populară 19.30: Pagini din opere 20.05: Pe valea Tîrnavelor — radiomontaaj 20.20: Muzică de dans 21.15: Muzică populară 21.45: Scriitori în lumina documentelor — Panait Cerna 22.00: Muzică de dans 22.30: Cvartetul nr. 1 de Ion Dumitrescu 23.08: Muzică de dans 24.00: Concert de noapte.

Programul III 19.00: Muzică din opera „O noapte la Veneția“ de Johann Strauss, interpretează orchestra Philharmonia dirijată de Otto Ackermann 20.10: „La Hanul Ancuței“ — pagini din opera lui Mihail Sadoveanu 20.25: Compozitori-interpreti: Serghei Prokofiev, George Enescu și Bela Bartok 21.25: Muzică de dans 22.10-22.59: Concert simfonic.

LUNI 30 SEPTEMBRIE Programul I 5.05: Cîntece 5.25: Muzică populară 6.07: Melodii sportive 6.20: Gimnastică 6.30: Emisiunea pentru sate 6.40: Jocuri populare 6.45: Salut volos de pionieri! 7.10: Melodii populare 7.30: Sfatul medicului — Importanța somnului pentru copii 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Cîntece patriotice 8.06: Tarantele și intermezzouri 8.30: Concertul pentru clarinet și orcheștra de Kramary 9.00: Scene din opere 9.30: Corul Radioteleviziunii 10.00: Muzică de cameră de compozitori romni 10.30: Muzică ușoară 11.05: Cîntă violonista Gaby Grubea 11.32: Fragmente din opere 12.02: Suita 1 de arili și dansuri vechi de Respighi; Suită din baletul „Cephale și Procris“ de Grétry-Mottl 12.32: Prelucrări de folclor de compozitori din țări socialiste 13.10: Muzică ușoară 14.00: Cîntece și jocuri 14.35: Lucrări de Alexandru Flechtenmacher și Eduard Caudella 15.00: Arili din opere 15.30: Muzică de estradă 16.00: Interpreți de odinoară ai muzicii populare 16.15: Vorbește Moscova! 18.45: Cîntece pionieresti 17.12: Lieduri 17.30: Tineretea ne e dragă! 17.50: Piese corale 18.00: Emisiunea pentru sate 18.10: Muzică populară 18.35: Muzică ușoară 19.00: Revista economică radio 19.20: Muzică simfonică 20.25: Jocuri popu-

lare 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Lecția de limba rusă (incepători) 20.55: Cîntă Virginia Feli și Norocel Dimitriu 21.15: Tribuna radio 21.25: Fragmente din opera „Iphigenia în Aulida“ de Gluck 22.08: Muzică de dans 23.08: Concertul Orcheștrei simfonice a orașului Praga, dirijor Teodor Vavalanis.

Programul II 10.10: Cîntece 10.30: Piese simfonice 10.50: Muzică de estradă 11.15: Cu scriitorii pe drumuri de excursie 11.30: Elevii ai Școlii medii de muzică din Timișoara 12.05: Muzică ușoară 12.30: Sonata pentru pian în si bemol major de Schubert — interpretează Iacov Zack 13.09: Arili din opere 13.30: Însemnări de reporter 13.37: Prelucrări corale 14.05: Selecțiuni din comediile muzicale 14.35: Estrada melodilor 15.00: Melodii populare 15.25: Simfonia a V-a de Beethoven 16.12: Cîntă Feli Brunn 16.30: Cvartetul de coarde nr. 1 de Diamandi Gheciu 17.00: Muzică populară 17.30: Sfatul medicului 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Fragmente din opera „Fata din Far West“ de Puccini 18.57: Melodii de estradă 19.30: Din activitatea sfaturilor populare 19.40: Cîntă Ion Cristoreanu 20.00: Muzică din opera „Văduva veselă“ de Lehar 20.30: Concertul în la minor pentru pian și orcheștră de Grieg — solist Walter Gieseking 21.25: Jocuri populare 21.30: Lectură dramatizată din romanul „Fetele“ de Boris Bednii 22.00: Muzică de dans 22.38: Sonata pentru corn și pian de Paul Hindemith 23.05: Muzică de dans 24.00: Fragmente din opera „Sadko“ de Rimski-Korsakov.

Programul III 21.25: Seară de operă — opera „Traviata“ de Verdi (actele I și II), cu Renata Tebaldi, Rina Cavallari, Angela Vercelli, Gianni Poggi, Aldo Protti ș.a. 22.32-22.59: Muzică de estradă.

MĂRTI 1 OCTOMBRIE Programul I 5.05: Program de poezii 5.25: Melodii populare 6.05: Fanfară 6.20: Gimnastică 6.30: Emisiunea pentru sate 6.40: Jocuri populare 6.45: Salut volos de pionieri! 7.10: Dansuri de estradă 7.30: Sfatul medicului — Consumul igienic al fructelor 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Muzică instrumentala 8.06: Valsuri 8.30: Selecțiuni din opere 9.00: „Săptămîna muzicii din R.D. Germană“ 9.30: Radio prichindel 9.45: Cîntece 10.00: Muzică de cameră 10.30: Melodii populare 11.05: Cîntece 11.25: Muzică ușoară 12.00: Muzică din opere 12.30: În fața hărții 12.40: Muzică de Bogdan Moroiu și Mircea Chiriac 13.10: Folclor prelucrat de compozitorii noștri 14.00: Concert de priț 15.00: Cîntece de Muradeli 15.15: Cîntă Ilie Bulgaru și Ion Luca-Bănățeanu 15.36: Simfonia a III-a „Scotiiana“ de Mendelssohn-Bartholdy 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Cîntă Teodora Lucaclu 17.12: Muzică ușoară de Mișu Ianu 17.30: Radioracheta pionierilor 18.00: Emisiunea pentru sate 18.10: Muzică 18.15: Cu microfonul printre sportivi 18.25: Recitalul pianistei Maria Fotino 18.40: Muzică populară 19.00: Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur 19.10: Tangourii celebre 19.30: Pagini orchestrale din opere 19.45: Muzică corală clasică 20.25: Muzică instrumentala 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Cîntă Iolanda Mărculescu 21.00: Muzică ușoară 21.20: Emisiune literară dedicată deschiderii „Săptămînii poeziei — 1963“ 21.45: Piese instrumentale 22.15: Muzică de dans 23.11: Variațiunile „Goldberg“ de Bach — la pian Glenn Gould.

Programul II 10.10: Cîntece și jocuri 10.30: Cvartetul nr. 2 de Tudor Ciortea 11.00: Muzică ușoară 11.15: Emisiune literară 11.35: Muzică din opera „Mamzelle Nitouche“ de Hervé 12.05: Sonata de Chopin — interpretează Jean Ekier 12.30: Muzică de estradă 13.00: Piese simfonice 13.30: „Oamenii la mansardă“, schiță de Anne Patry 13.45: Cîntece 14.05: Duete din opere 14.35:

(Continuare în pag. 22-23)

**RIDICĂ
60.000 DE KG**

La uzinele metalurgice „Vulcan” din București s-a terminat montarea unei moderne macarale, cu o capacitate de 60 de tone. Macaraua circula pe șine metalice și este destinată manipularii fabricatelor din noul dispozitiv de produse finite.

C. CHIRIAC
București

**DIN NOU DESPRE
„ȘARPELE DE ȘTICLĂ”**

În numărul 32 al revistei noastre, la rubrica „Știați că?” am prezentat o curiozitate a faunei țării: asanumitul „șarpe de sticlă”. În legătură cu aceasta, tov. dr. M. BĂCESCU, membru corespondent al Academiei R. P. Române, ne-a trimis câteva completări interesante cărora le facem loc: vîștoarea de care este vorba se numește știintific Anguis fragilis; denumirea populară de „șarpe de sticlă” nu i s-a dat în țara noastră, ci în alte țări.

Sub acest nume a fost însă trecută — greșit — în manualele de zoologie de către unii autori din trecut. Anguis fragilis nu este altceva decât ceea ce se cheamă în cea mai mare parte a țării noastre năpîrcă, deși este vorba de cea mai inofensivă reptilă. I se spune „de sticlă” nu pentru strălucirea ei, ci pentru că își frînge ușor coada, ca și cum ar fi din sticlă. De asemenea, nu forma cilindrică o aproprie de șarpe, ci lipsa totală a picioarelor.

Muzeul „Gr. Antina” are expuse exemplare interesante din această specie, ele constituind o temă specială legată de adaptarea animalelor la viața de țîrre.

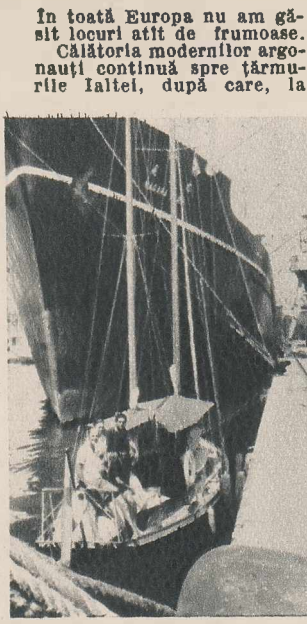
**„TOTUL ESTE FRUMOS
LA DUMNEAVOASTRĂ!”**

În portul Constanța a acostat zilele trecute o mică ambarcație — cutterul „Daphne” — al cărui echipaj este alcătuit din patru oameni: Göran Schildt, scriitor și ziarist din Finlanda, Roberto Sambonet, pictor din Milano și soțiile lor.

La Clubul internațional al marinarilor din Constanța, unde a făcut o vizită, Göran Schildt a povestit câteva lucruri interesante în legătură cu călătoriile lor.

Istoria acestor călătorii începe în anul 1947 cînd mica ambarcație cu pinze a navigat zeci de mîle de la un țărm la altul al Mării Nordului. De atunci toți patru sînt împreună în fiecare vacanță de vară.

— Anul acesta — a spus conducătorul echipajului, scriitorul Schildt — facem un voiaj deosebit pe care-l numim „Pe urmele argonautilor”. Astfel, de multe zile sîntem pe Marea Neagră, străbătînd drumul legendarilor călători ai linii de aur. La Constanța am vizitat orașul, muzeele sale și închinămintea litoral. Totul ni s-a părut deosebit de frumos la dv. Sîntem fericiți că am străbătut Delta Dunării, cu bogăția ei de stof, păsări, pești.

„Daphne” a acostat la cheul portului Constanța.

Înapoiere, cutterul „Daphne” se va opri într-un port din Grecia. Cu acest voiaj „Daphne” va totaliza 24.000 mîle — aproape lungimea ecuatorului.

A. CONSTANTINESCU
Constanța

STATE PITICE

„Care este actualmente situația politică și economică a așa-numitelor «state pitice» din Europa?”

Ewald MICICOVSCHI
Pitești
Liviu PINTICAN
Rahvin

Răspunde AUREL CERNEA, comentator de politică externă.

Există în Europa patru state pitice — Monaco (1,49 km²), San Marino (61 km²),

Liechtenstein (157 km²) și Andorra (453 km²) — care, în afară de micimea teritoriului și a populației, au în comun trăsăturile puternice pe care le păstrează din trecutul lor medieval, precum și atracția pentru turiști, contrabandisti și evaziونیști fiscali.

Atmosfera evului mediu se păstrează cel mai bine în republica Andorra. Situația la frontiera dintre Franța și Spania, republica este un protectorat comun al Franței și al episcopului de Urgel (Spania). Ea numără vreo 7.000 de locuitori de limbă catalană în majoritate agricultori, crescători de vite sau muncitori forestieri. Există însă și aici o viață politică modernă, în care răzbat câteodată rivalitățile franco-spaniole. În prezent, în Andorra, a cărei „capitală” se numește Andorra la Vîlea, se desfășoară campania electorală în vederea alegerilor pentru sindicatura (guvernul local) care vor avea loc în decembrie.

Principatul Liechtenstein, cu capitala Vaduz, este situat între Austria și Elveția și numără 16.000 de locuitori. Principatul, legat de Elveția din punct de vedere monetar, postal, vamal și diplomatic, a fost pînă de curînd un „Eldorado” al societăților anonime, cărora le oferea scutire de impozite. De curînd s-au introdus însă regulamente fiscale și unele condiții restrictive pentru societățile străine.

Denumit, pe drept cuvînt, un concentrat al lumii capitaliste, principatul Monaco, statul cu cea mai mică suprafață din lume, este cunoscut peste hotare prin faimosul tîrpu, Cazinoul din Monte Carlo, precum și printr-un muzeu oceanografic. După război, principatul, care, cu cei 23.000 de locuitori ai săi realizează un record al densității populației pe km² (15.436 locuitori), a fost invadat de un mare număr de societăți anonime și de milionari. În ultimii ani, în

Monaco s-a manifestat un proces de americanizare, simbolizat prin căsătoria, într-un moment de jenă financiară a statului, a prințului Rainier al III-lea cu una din stelele Hollywoodului, actrița de cinema Grace Kelly, fiica unui antreprenor bogat. Procesul de americanizare a strînit însă, îndeosebi după venirea lui De Gaulle la putere, invidia Franței care, aducîndu-și aminte că Monaco este, de fapt, un protectorat francez de pe urma cărui nu cîștiga nimic, a cerut lui Rainier să introducă un regim fiscal.

Fondată în anul 301, San Marino este cea mai veche republică din Europa. Situația la est de Florența, ea constituie o enclavă în teritoriul italian; numără 13.000 de locuitori de limbă și naționalitate italiană; capitala, orașul San Marino (cu 1.500 de locuitori), nu este și centrul economic al țării, care se numește Borgo-Maggiore și are 2.500 de locuitori. În San Marino există o viață politică avansată. Tîmp de 12 ani aci a funcționat chiar un guvern progresist, format dintr-o coaliție a comunistilor și socialistilor. Dar în septembrie 1957 a avut loc o lovitură de stat, dirijată „din exterior” de cercul reacționare italiene. În prezent, guvernul, condus de doi căpitani-generalii, este format de partidul democrat-creștin, dar comunistii și socialistii dețin poziții puternice în organul reprezentativ local (Marele Consiliu).

Pe lista statelor europene pitice ar trebui să figureze și un al cincilea nume, Vaticanul, care, cu suprafața de 0,44 km² și cu cei 1.000 de locuitori ai săi, bate toate recordurile de micime geografică. Vaticanul este socotit însă, în general, rodul original al unei convenții de extraterritorialitate, încheiată în 1929 între biserica catolică și guvernul Italiei și nu un stat propriu-zis.

PROGRAMUL DE RADIO

Muzică populară chineză 15.05: Simfonia nr. 41 „Iupiter” de Mozart 15.35: Muzică ușoară 16.12: Trio nr. 1 de Haydn (Alfred Cortot — pian, Jacques Thibaud — vioară, Pablo Casals — violoncel) 16.30: Cîntă orchestra „Doina Argeșului” din Pitești 17.00: Cîntă Georg Otts 17.15: Muzică corală 17.30: Sfatul medicului 18.05: Seclecțiuni din opere 18.45: Festivalul biennial de teatru „București” 19.00: Concertul în la minor pentru pian și orchestră de Edward Grieg — solist Ivar Johnsen 19.30: Orchestra de estradă a Radioteleviziunii 19.50: Pe teme internaționale 20.00: Cîntă Victoria Baciu și Fănică Stănescu-Romnești 20.30: Lecția de limba franceză (avansați) 20.45: Concert simfonic 21.25: Opera „Capra cu trei iezi” de Alexandru Zirra — montaj muzical 23.05: Muzică de dans 24.00: Piesa simfonică „Omăgiu lui Enescu” de Theodor Grigoriu; Simfonia a II-a de Liubomir Pipkov.

Programul III 21.25: Seară de operă — opera „Traviata” de Giuseppe Verdi (acte III și IV) 22.18-22.59: Octet de coarde opus 7 de George Enescu — Ansamblul Louis de Froment, dirijor George Enescu.

MIERCURI 2 OCTOMBRIE Programul I 5.05: Concert de dimineață 6.05: Cîntece de muncă 6.20: Gimnastică 6.30: Emisiunea pentru sate 6.40: Jocuri populare 6.45: Salut voios de pionieri 7.10: Cîntece 7.30: Sfatul medicului — Ce trebuie să știți cel ce se întorc de la cura balneară 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Melodii populare 8.05: Muzică de estradă 8.30: Lucrări simfonice 9.00: Muzică din opereta „Moscou-Cerlomușki” de Sostakovici 9.30: Lucrări instrumentale de compo-

zitori preclasiici 10.00: Teatru la microfon — „Prometeu încătușat” de Eschil 11.14: Sonata pentru violoncel și pian de George Ștefănescu 12.00: Melodii populare 12.25: Muzică ușoară 13.10: Selecțiuni din opera „Nunta lui Figaro” de Mozart 14.00: Orchestra de muzică populară a Filarmonicii de stat din Oradea 14.30: Simfonia I de Paul Constantinescu 15.00: Muzică de estradă 15.30: Duetele vesele din opere 16.00: Corul Căminului cultural din comuna Ocna-Dej 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Cîntă Alla Baianova și Teodor Codău 17.12: Preludi de Rahmaninov interpretate de Sviatoslav Richter 17.30: Prietena noastră, cartea 18.00: Melodii populare 18.15: Jurnal de întrecere 18.30: Program muzical pentru evidențiiați în întrecerea socialistă 19.00: Jurnalul satelor 19.25: Romane 20.25: Muzică instrumentală 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Lecția de limba rusă (avansați) 20.55: Melodii lirice românești 21.15: Cine știe, cîștigă 22.15: Concertul în la minor pentru pian și orchestră de Grieg — solistă Guiomar Novaes 23.00: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Cîntece 10.30: Lucrări instrumentale 10.58: Cîntă Minodora Nemeș 11.15: Uverturi 11.30: Muzică de estradă 12.05: Dansuri din opere 12.30: „Săptămîna poeziei — 1963” 12.45: Program Beethoven 13.30: Însemnări de reporter 13.40: Cîntece și jocuri 14.05: Arii din opere 14.35: Muzică ușoară 15.00: Lucrări de tineri compozitori 15.32: Melodii populare 16.12: Piese instrumentale 16.30: Arij și duete din opera „Lakme” de Delibes 17.00: Din folclorul popoarelor 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Piese de

estradă 18.40: Amintiri despre George Topîrceanu 18.50: Corul întreprinderii regionale de transporturi auto din București 19.05: Concertino nr. 6 de Pergolese; Concertul nr. 2 pentru sextet de coarde de Rameau 19.30: Lecția de limba engleză 19.45: Melodii... melodii 20.15: Școala și viața 20.35: Doine și jocuri populare 21.25: „Săptămîna muzicii din R.D. Germană” — muzică de cameră 22.00: Muzică de dans 23.05: Muzică simfonică 0.03: Concert din opere.

Programul III 21.25-22.59: Seară de operă — „Orfeu” de Monteverdi.

JOI 3 OCTOMBRIE Programul I 5.05: Cîntece 5.25: Muzică populară 6.05: Piese distractive 6.20: Gimnastică 6.30: Emisiunea pentru sate 6.40: Trei dansuri de Dumitru Hoffman 6.45: Salut voios de pionieri 7.10: Melodii populare 7.30: Sfatul medicului — Igiena turistului în perioada de toamnă 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Fanfară 8.06: Piese vocale și instrumentale 8.30: Muzică de estradă 9.00: Vreau să știu! 9.25: Muzică simfonică 10.00: Fragmente din opera „Olandezul zburător” de Richard Wagner 11.05: Ansambluri artistice de amatori participante la cel de-al VII-lea concurs pe țară 11.30: Muzică ușoară 12.00: Muzică din opere 12.30: Sonata nr. 3 pentru vioară și pian de Alfred Mendelssohn — interpretează George Hamza și Mariana Kabdebo 13.10: Din cîntecele și dansurile popoarelor 14.00: Concert de primă 14.30: Fragmente din opera „Ileana” de Emil Monția 15.00: Muzică ușoară 15.30: Melodii populare 16.00: Sonate de Domenico Scarlatti interpretate de Clara Haskil 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Cîntece de Liviu Ionescu 17.12: Muzică populară 17.30: Simfonia a VI-a de Schubert 18.00: Emisiunea pentru sate 18.10: Seară pentru tineret 19.30: Muzică din opere 20.25: Jocuri populare 20.30:

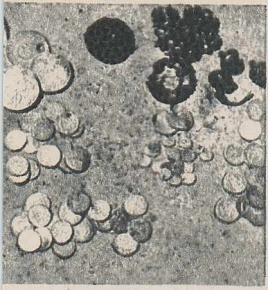
Noapte bună, copii! 20.40: Lecția de limba franceză (incepători) 20.55: Muzică 21.00: Scrișori din țară 21.10: Muzică de dans 22.15: Muzică de dans 22.45: Arii din opere 23.05: Muzică de cameră.

Programul II 10.10: Piese de estradă 10.40: Muzică vocală și instrumentală de Umberto Pesslone și George Enacovici 11.00: Cîntă Emil Gavriș 11.15: Proză și versuri dedicate vieții noi din patria noastră 11.30: Concerte de Vivaldi în interpretarea Orchestrei de cameră din Viena, dirijor Enrico Mainardi 12.05: Cvartetul nr. 6 de Dvorak — interpretează cvartetul „Smetana” 12.30: Muzică ușoară 13.00: Muzică din opere 13.30: Note de lector 13.40: Cîntece 14.05: Melodii populare 14.35: „Săptămîna muzicii din R.D. Germană” 15.00: Coruri și dansuri din opere 16.30: Interpreți în studio 16.12: Melodii populare 16.20: Pe teme medicale 16.30: Cîntece și jocuri populare 17.00: Muzică ușoară 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Fragmente din opera „Mefistofele” de Boito 19.00: Muzică populară 19.30: Melodii de Ștefan Kardoș 19.50: Transmisiunile din Studioul de concerte al Radioteleviziunii — concertul de deschidere a stagiunii 1963-1964 (Orchestra simfonică a Radioteleviziunii — dirijor Iosif Conta). În program: Preludi la unison din Suita I de George Enescu; Balada pentru vioară și orchestră de George Enescu — solist Mihai Constantinescu; Simfonia a IX-a de Beethoven 22.30: „Săptămîna poeziei — 1963” 22.45: Cîntă Cliff Richard 23.05: Muzică de dans 0.05: Concert din opere.

Programul III 21.15: Teatru la microfon — „Bani n-au miros” de Bernard Shaw 22.35-22.59: Muzică de estradă.

TEZAUURUL DESCOPERIT
A SUCEAVA

În timp ce ara cu tractorul pe tarlăua Gospodăriei agricole din satul Păun, colina Mihăileni, raionul Aveni, un tractorist de la M.T. Dîngenl a descoperit un tezaur format din 210 monede din argint, datînd în ultimele 4 decenii ale

o parte din tezaurul descoperit.

secolului al XVI-lea (în marea lor majoritate monede poloneze, emisiunea Sigismund al III-lea) și mai multe obiecte de podoabă, în argint. Toate acestea au fost îngropate la sfîrșitul secolului al XVI-lea.

Întregul tezaur a fost prelat Muzeului regional Suceava, unde formează obiectul unor cercetări întreprinse de prof. Grigore Folt de la acest muzeu.

Romeo CALANCEA
Suceava

DE SCURT

Mioara Drag, Galați. Pe Simone Signoret ați putut-o vedea, în afara filmului englez „Drumul spre înalta societate”, în rolul Theresei în fașină din filmul cu același nume, în care l-a avut partener pe Raf Vallone, și în

rolul Elisabetei Proctor din ecranizarea piesei „Vrăjitoarele din Salem” de Arthur Miller. Simone Signoret a fost distinsă cu premiul american „Oscar”. În prezent joacă la Paris în drama antirasistă „Vulpile” de Lillian Hellmann.

Alina C.B., Iași. 1) Le puteți scrie autorilor preferați pe adresa: Uniunea scriitorilor din R.P.R., șos. Kiselev nr. 10, nr. 30 Decembrie, București. 2) Pentru a publica o schiță sau o povestire este necesară o singură condiție: ca lucrarea să fie bine scrisă, interesantă, actuală, deci publicabilă.

Niculae Potoroacă, Asdu. La sesizarea dv., cooperativa „Chimica” din București ne informează că a luat măsurile convenite pentru intensificarea controlului asupra calității produselor pe care le expediază unităților comerciale.

Rectificare. Turnul Bărățel, care urmează a fi restaurat, nu se află la Tîrgoviște, cum dintr-o regretabilă greșeală am publicat în nr. 35 (pag. 23), ci la Cîmpulung-Muscel.

CITITORII
CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Eugenia Preda, elevă, Giurgiu, str. 6 Martie nr. 50; ilustrate; Mircea Călin, muncitor, Craiova, Calea Bucureștilor nr. 244 E; ilustrate; Dinu Rădășanu, strungar, Hunedoara, str. Cloșca nr. 10; teme diverse, ilustrate; Mioara Rădoi, elevă, Hunedoara, bloc 106, ap. 22; teme diverse, ilustrate; Tiță Alexandru, muncitor, Craiova, str. Caracal nr. 72; ilustrate; Georgeta Burloșanu, învățătoare, satul Spiridoiu, com. Cotmeana, reg. Argeș; ilustrate; Ani Pășcal, Chișinău 9, str. Kosițenilor 95, U.R.S.S.; teme diverse; Leszek Kocsmarek, Poznan, ul. Korniko 5, R.P.

Polonă; teme diverse (rusă și polonă); Elisa Kabierska, Rejowice, pow. Chetm Lub, Pantstw. Lic. Ogoln, R.P. Polonă; cinema, muzică; Iadwiga Litwinska, Lublin, ul. Podgrodzie 55, R.P. Polonă; filatellie, turism, film; Paweł Grenke, Wejherowo, wog. Gdansk, R.P. Polonă; filatellie, ilustrate, sport; Doina Spiridon, elevă, Pitești, str. Horla, Cloșca și Crișan nr. 14; ilustrate; G. Mateescu, elevă, Cîmpulung-Muscel, str. Revoluției nr. 22; teme diverse, ilustrate; Nelu Chirid, muncitor, Craiova, Calea Bucureștilor nr. 244 E; ilustrate; Ionel Predan, strungar, Hunedoara, str. Severin nr. 62, C 13/1; literatură, cinema, ilustrate; Remy Balla, oțelar, Simerla, str. 30 Decembrie nr. 21, reg. Hunedoara; ilustrate; Mioara Dobrin, vinzătoare, Rm. Vilcea, str. Ana Ipătescu nr. 49; ilustrate; Georgeta Petre, Constanța, str. Petre Gheorghe nr. 11; literatură, medicină, artă, ilustrate; Ing. Aurel Mașca, Sibiu, str. Ciocirlei nr. 13; ilustrate; Florentin Popescu, elev, Buzău, str. I.C. Frimu nr. 67, cartierul 23 August; literatură, film, ilustrate; Marina Grecu, muncitoare, București, str. Dr. Bogdan nr. 21, raion 1 Mai; teme diverse, ilustrate; Octavian Rudeanu, muncitor, Deva, str. I.A. Gagarin nr. 2; ilustrate; Filip Ioan, Schela 2 Moinești, reg. Bacău; ilustrate; Ioana Matei, elevă, com. Fișez, str. Ștefan cel Mare nr. 170, raion Deta, reg. Banat, Ghiță Tublean, strungar, Hunedoara, bd. R.P.R. nr. 135, ap. 3; ilustrate; Elena Dumitrache, studentă, Galați, str. Pușkin nr. 19 A; ilustrate; Sile Neagu, strungar, Ploiești (Plopeni), bloc 20, camera 1; literatură muzică, sport, film; C-tin Barbu și Florea Petre, mecanici, Ion Popescu, electrician, toți la mina Petrița, raionul Petroșani; ilustrate; Sandu Șot, Sandrino Rusu și Gelu Glatțier, fabrica de sticlă Tomest, raionul Făget, reg. Banat; literatură și ilustrate.

DE LA CORESPONDENȚI

Una din noile și marile construcții ale orașului Tg. Mureș: hotelul „Transilvania”. (B. Săraru)

Pe Valea Ampolului, în regiunea Hunedoara. (Ileana Teresh, Deva)

Vechiul far genovez din Constanța, azi... piesă de muzeu. (George Stoica, regizor, Craiova)

Noul complex de magazine și sticlere ale cooperativei meșteșugărești din Măcin. (D. Anghelato, căpitan de remorcher)

VINERI 4 OCTOMBRIE Programul I
05: Cîntece 5.25: Melodii populare
05: Fanfară 6.20: Gimnastică 6.30:
misunea pentru sate 6.40: Jocuri
opulare 6.45: Salut voios de
lonier! 7.10: Cîntece 7.30: Sfatul
medicului — Alimentația rațională a
colarului 7.35: Anunțuri, muzică
7.45: Cîntece despre mineri și oțelari
06: „Săptămîna muzicii din R.D.
ermană” — muzică din opere 9.00:
cenă pastorală pentru flaut și orches-
tră de Petre Elinescu; Suita a II-a
Arleziana” de Bizet 9.35: Muzică
soară 10.00: Lucrări instrumentale
0.30: Bolerouri și tangouri 11.05:
iese pentru pian de Liszt 11.37: Arie
în operete interpretate de Hilde Gue-
en 11.52: Reportaj 12.00: Baletul
Tricornul” de De Falla 12.36: Muzică
soară 13.10: Arie din opere 14.00:
muzică populară 14.24: Concertul pen-
ru vioară și orchestră de Dmitri
ostakovic — solist Leonid Kogan
5.00: Muzică din opereta „Cîntec
itan” de Maurice Yvain 15.30: Muzi-
că de estradă 16.00: Cîntece de Hilda
erea 16.15: Vorbește Moscova! 16.45:
întă Traian Lăscuț-Făgărășanu 17.12:
iese instrumentale 17.30: În slujba
atriei 18.00: Muzică ușoară 18.30:
oliști și formații artistice de amatori
9.00: Jurnalul satelor 19.25: Muzică
opulară 19.45: Muzică ușoară 20.25:
ocuri populare 20.30: Noapte bună,
copii! 20.40: Lecția de limba engleză
0.55: Muzică instrumentală 21.00:
Săptămîna poeziei — 1983” 21.15:
muzică de dans 21.45: Părinți și copii
2.15: Madrigale și dansuri din seco-
ul al XVI-lea 22.45: Muzică de dans.
Programul II 10.10: Orchestre soviet-
ice de instrumente populare 10.30:
Poemul simfonic „Sărbătoarea muncii”
de Marțian Negrea; „Simfonia” de

Zeno Vancea 11.00: Muzică din opere
11.30: Muzică de estradă 12.05: Cîntă
corul Ansamblului „Ciocirlița” 12.30:
Ciclul „Cvartete de Mozart dedicate lui
Haydn” 13.00: Muzică populară 13.30:
Limba noastră (reluare) 13.40: Muzică
ușoară 14.05: Scene din opere 14.35:
Din folclorul popoarelor 15.00: Actua-
litatea în țările socialiste 15.25: Sim-
fonia nr. 7 „Amilaza” de Haydn;
Uvertura la opera „Alcesta” de Gluck
16.12: Muzică din opere 16.30: Lu-
crări vocale și instrumentale de Sabin
Drăgoi 17.00: Muzică de estradă
17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35:
Anunțuri, reclame, muzică 18.05:
Concertul în la minor pentru pian
și orchestră de Grieg — solist Wil-
helm Backhaus 18.45: Din litera-
tura Americii Latine 19.00: Piese co-
rale 19.30: Teatrul la microfon — „La
miezul nopții”, dramatizare după
romanul lui Theodor Constantin 20.40:
Muzică de dans 21.20: Cîntă George
Niculescu-Bassu 21.55: Muzică ușoară
22.30: Mari poezi al lumii — Ovidiu
22.40: Recitalul baritonului David
Obanezan 23.05: Simfonia a III-a
„Ovidiu” de Sigismund Toduță 23.45:
Muzică de dans.
Programul III 21.15: Suită de balet
de Scarlatti-Tomasini; Ofranda muzi-
cală de Johann Sebastian Bach 22.25-
22.59: Concert coral.
SĂMBĂTĂ 5 OCTOMBRIE Programul I
5.05: Cîntece 5.25: Muzică populară
6.05: Piese de estradă 6.20: Gimnastică
6.30: Emisiunea pentru sate 6.40: Jocuri
populare 6.45: Salut voios de pionier!
7.10: Prelucrări corale 7.30: Sfatul
medicului — Prevenirea arterioscle-
rozei 7.35: Anunțuri, muzică 7.45:
Jocuri populare 8.06: Melodii de estra-
dă 8.30: Dansuri simfonice 9.00: Roza
vînturilor 9.25: Ansambluri artistice

școlare 9.45: Melodii populare 10.00:
Muzică ușoară 10.23: Muzică de cameră
11.05: Arie și duete din opera „Favo-
rita” de Donizetti — interpretează Giu-
lietta Simionatto, Gianni Poggi, Je-
rome Hines 11.35: „Săptămîna muzicii
din R.D. Germană” 12.00: Cîntece și
jocuri 12.20: În săli și pe stadioane
12.30: Suita simfonică din muzica de
Anatol Vieru pentru filmul „Pe drumu-
rile Romîniei”; Concertino pentru
orchestră de coarde de Doru Popovici
13.10: Muzică din opere 14.00: Cîntă
Ileana Constantinescu și Ilie Udilă
14.30: Muzică ușoară 15.00: Pagini
din opere 15.30: Muzică corală de
Mihail Jora 15.45: „Săptămîna poeziei
— 1983” 16.00: Lieduri de Hugo Wolf
16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Melo-
dii populare 17.12: Piese vocale și
instrumentale 17.30: Prietenii lui Do-
Re-Mi 18.04: Muzică ușoară 18.20:
Albumul voilor celebre 19.00: Alma-
nah științific 19.25: Muzică de dans
20.25: Piese instrumentale 20.30: Pe
teme internaționale 20.45: Muzică
populară 21.15: Carnet plastic 21.25:
Muzică de dans 22.15: Muzică de dans
23.23: Cvartetul nr. 1 de Schumann.
Programul II 10.10: Arie din opere
10.30: Valsuri 11.00: Cîntece 11.15:
Muzică de estradă 11.30: Concertul
nr. 4 pentru vioară și orchestră de
Paganini — solist Arthur Grumiaux
12.05: Arie și duete din opere 12.30:
Muzică ușoară 13.00: Două piese de
concert de Ludovic Feldman; Sonată
pentru pian de Alexandru Hrisanide
13.30: Melodii populare 14.05: Mu-
zică din opere 14.35: Poemul simfonic
„Tamara” de Balakirev 15.00: Muzică
populară 15.34: Suita simfonică „În
lunca Siretului” de Ion Hartulary-
Darclée 16.12: Cîntă orchestra Elect-
record 16.30: Știința în slujba păcii

16.40: Cîntă corul Filarmonicii de stat
„Banatul” din Timișoara 16.55: Din
muzica popoarelor 17.30: Însemnări de
reporter 17.35: Anunțuri, reclame,
muzică 18.05: Suita „Gruia cel viteaz”
de Grigore Ghidonescu — montaj muzi-
cal-literar 18.30: Cîntece și jocuri
populare 19.00: Muzică din opere
19.30: Muzică 19.45: Romanțe 20.05:
Muzică de dans 20.30: Noapte bună,
copii! 20.40: Muzică de dans 21.25:
Arie din opere interpretate de Zenaida
Pally 21.45: Agendă teatrală 22.00:
Cantonețe 22.29: Concertul în la minor
pentru pian și orchestră de Grieg — solist
Arthur Rubinstein 23.05: Muzică de
dans.
Programul III 21.25-22.59: Ciclul de
lieduri „Către frumoasa Magelone” de
Johannes Brahms — montaj muzical-lite-
rar (reluare).

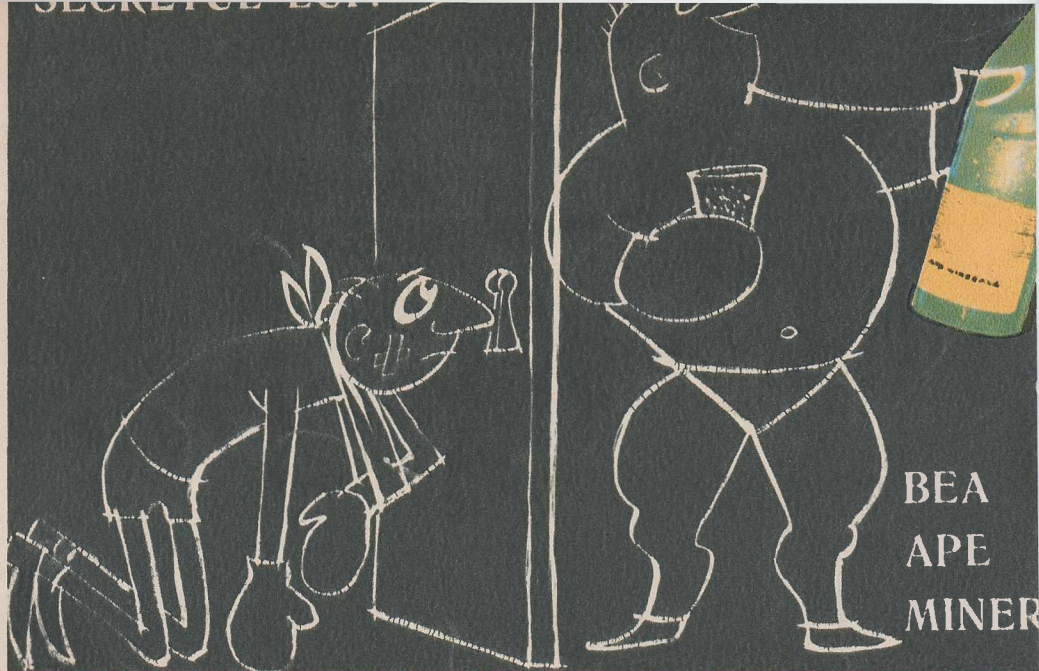
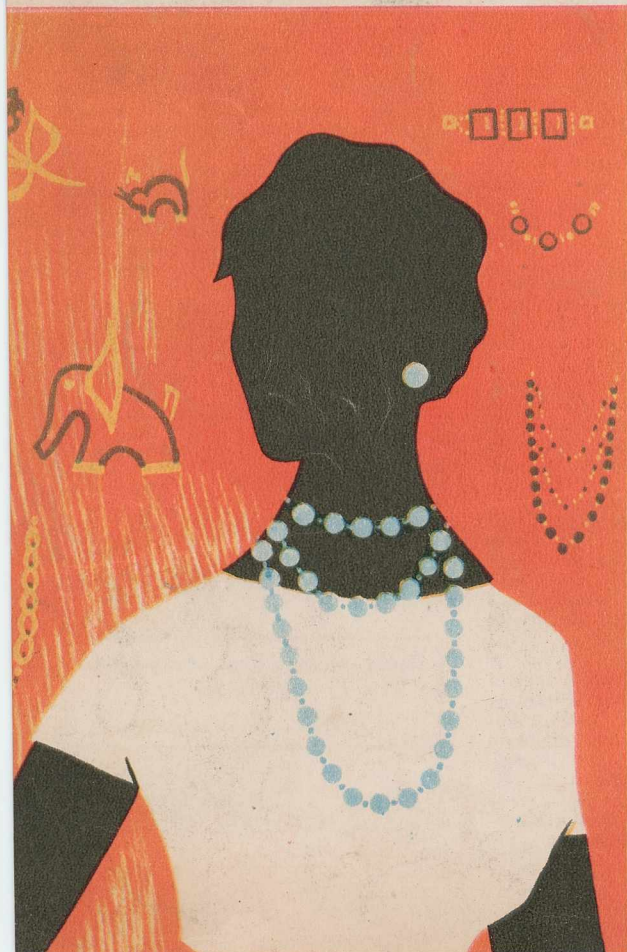
În pagina 4:
PROGRAMUL
DE TELEVIZIUNE

Tiparul executat la Combinatul poligrafic
„Casa Științei”
Macheta: Ion Vulpescu

Dați copiilor cât mai multe dulciuri

Un bogat sortiment de articole de podobă
găsiți de vânzare la
**MAGAZINELE COOPERATIVELOR
DE CONSUM**

Apele minerale medicinale **SLĂNIC, MALNAȘ, HEBE** și apele minerale de masă **LIPOVA, VILCELE, COVASNA** și **ZIZIN** se găsesc de vânzare la magazinele alimentare, centrele de ape și răcoritoare, restaurante

Ten frumos cu loțiunea tonică cu camfor, astringentă

FLORA

